

Szerkesztőség

Arad, Acsev.-utca

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat
bulev. Regele Ferdinand 4/22.
(József tőrcsög-ut.)

Szerzőnvcim: Közlöny. Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
151.

Megjelenik naponta reggel.

ELŐFIZETÉS:

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egész évre — — — 1080 Lei

Fél évre — — — 540 Lei

Negyed évre — — — 270 Lei

Havonta — — — 90 Lei

Hirdetések díjazás szerint

EGYES SZÁM ÁRA — 5 Lei

VASÁRNAP — — — 6 Lei

Bucurestben .50 banival több.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

A Zeppelin és Bucuresti

A levegő csodahajója, a Graf Zeppelin körüljárta már a földet behurkoló levegőtengert és amerre elrepült, mindenütt örömtűzek lángoltak fel a nagyotakaró és nagyotalkotó apró emberek szívében. Minden ország minden városában meg-megkondult harangok, kivilágított épületek és d'adalmámorban evoézó embertömegek ünnepezték az emberi alkotás eme nagyszerű teljesítményét amely csodálatos biztonsággal uralja az ezredéveken keresztül hiába ostromolt levegőt.

A büszkeségtől megdobbant a szívünk, amikor meglátuk fejük fölött uszni a hatalmas, kivilágított léghajót, amely az emberi kéz egyetlen mozdulatára emelkedik, vagy leszáll, röpi a széllel, vagy szél ellen és szembe száll a viharral. Büszkéek vagyunk erre az alkotásra, mert ember csinálta; nem angol, nem olasz, nem német, hanem: az Ember.

Ebbe a diadalmas büszkeségünkbe valami keserű üröm vegyül. A reggeli lapok némelyike túzott sovinizmusba mártott tolat a gyűlöletet prédikálja, amelynek szavai kellemetlen dissonanciaként zugsnak bele az emberiség harmonikus ünneplésébe. Ezek a lapok nem értik és nem érzik meg azt, hogy a kultúrában, a haladásban el kell törpülni minden válszifnak, ami a nemzeteket és fajokat elkülöníti egymástól. Nem értik és nem érzik meg, hogy tud vagyunk azon a központi mentálitáson, amely halált kiáltott Galilei fejére, mert meg merte mondani, hogy mozog a föld. Nem érzik meg azt sem, hogy ma már nem lehet, nem szabad a gyűlölet fegyverével hadakozni azok ellen, akiket a teremtő az emberi haladás vezéreinek szemelt ki, még akkor sem, ha azok véletlenül németek.

Az emberi kultúra vezérei tudásukkal, nagyságukkal felülemelkedtek minden nemzetiségben. Ők nem németek, nem magyarok, vagy angolok, csupán Emberek, akik előtt meg kell hajtunk, akik nem gyűlöletet, hanem ünneplést érdemelnek, mert értünk dolgoztak, értünk, mindnyájunkért, az egész világ minden emberéért alkottak és alkotásaiknak gyümölcsét mindnyájan élvezni akarjuk.

A gyűlölet mérges gázát lehelő bucaresti-i lapok még ma, tíz esztendő után is a háború gonosz mámorában álmódják beteges álmait. A technika nagyszerű vívmányaiban nem azt nézik, hogy azok felhasználása mennyiben lehet hasznos az ország gazdaságára, és kulturájára, hanem azt, hogy ki alkotta. Amikor megjelenik fejük fölött a méltóságteljesen uszó, hatalmas léghajó, nem abba döbbennek bele, hogy ezt ember csinálta, hanem abba, hogy az az ember német. Ebből a beteges ideológiából ki kellene már gyógyulni Románia politikusaiknak és mindazoknak, akiknek beleszólásuk van a politikába. Az egész világ békéért sóvárog és békét akar Románia népe is. Az újság pedig nemcsak a közhangulat irányítója, hanem a közhangulat tükré is kell, hogy legyen. Ha pedig az az újság a gyűlöletet propagálja, akkor annak a lapnak hasábjait, hazug képet tükröznek vissza a nép hangulatáról.

Csütörtökre ujjaalakul a kormány.

Az **Universulban** megjelent apokrif nyilatkozat utóhangjai. — **Popovici pénzügyminiszter bucsuja.** — Az **Universul** újabb leleplezéseket ígér. — **Iorga a régensválasztásról.**

Bucurestiből jelentik: A Curentul mai száma hasájos cikkben foglalkozik Mária királyné apokrif nyilatkozatával, amit az **Universul**, Stelian Popescu lapja hozott néhány nappal ezeiött nyilvánosságra. A Curentul élesen támadja ebből az alkalomból Stelian Popescut és rámutat arra, hogy a volt igazságügy-miniszter kötelessége lett volna — hogyha tényleg elhangzott egy olyan nyilatkozat — azt facsimilében közölni. Mútan azonban ez nem történt meg, ez is élénk bizonyítéka annak, hogy itt egy közönséges misztifikációval állunk szemben és az **Universul** visszaélt az özvegy királyné nevével. Feltűnő — írja a Curentul — hogy Stelian Popescu hosszabb időre külföldre, Egyiptomba utazik és ez, a szokászerű utazás összefüggésben van a legutóbbi napok nagy botrányával: Mária királyné hamis nyilatkozatával. Még a liberális párt heviségében is nagy visszatekintést keltett Stelian Popescu hirtelen utazása és ott is az a vélemény alakult ki, hogy „Stelian Popescu szökök Egyiptomba.”

A fővárosi lapok élénken kommentálják az eseményeket. Az **Adeverul** azt írja, hogy ma már lehet tudni, kik dolgoztak a kulisszák mögött és az interjú megjelenését kik készíteték elő. Az illetőknek az volt a céljuk, hogy ezzel politikai bonyodalmakat idézzenek elő és veszedelmes helyzetbe kergessék a kormányt. A terv nem sikerült és

a kormány az incidensből megerősödve került ki.

A **Lupta** szerint az incidens épen idejében került felszínre, mert ezáltal éminálták azokat az okokat, amelyek a párt egységét az utóbbi napokban veszélyeztették.

A kormány véleménye szerint ezzel a cáfolattal az incidens befejezettek tekintethető.

Átszervezik a kormányt.

A **Dimineata** mai száma vastag betűkkel közli, hogy Madgearu és Iunian visszaérkezése után a nemzeti-parasztpárt vezetősége rendkívüli ülést tart, amelyen elhatározzák a kormány újraszervezését és kijelölik az új minisztereket, valamint elhatározzák, hogy kik lépnek ki a kormányból. Hétfőre Bucurestibe rendelték a nemzeti-parasztpárt összes szenátorait és képviselőit, mert a terv szerint szerdán este, amikor a kormány ujjaalakítását elhatározzák, nagyarányu vacsorát rendeznek, amelyen elbucszatják a kormányból kivált minisztereket és ünneplik az újakat. Ezen a banketten Maniu miniszterelnök nagyfontosságú politikai kijelentéseket fog tenni.

Csütörtökön már az új kormány lesz hivatalban.

A kormány ujjaalakításával kapcsolatban a legilletékesebb helyről nyert értesülés szerint Maniu Gyula továbbra is megtartja a pénzügyi tárcát és maga mellé veszi Lugojeanu miniszterelnökségi államtitkárát. Lugojeanu helyét a miniszterelnökségen Grigore Gafencu külügyi államtitkár, az Argus volt igaz-

gatója foglalja el. A kormány ujjaalakítása szerdán megy végbe.

Popovici Mihály volt pénzügyminiszter ma délelőtt bucsuzott el a pénzügyminiszterium tisztviselőitől. Rámutatott a 11 hónapos közös tevékenységre, amelyet az ország érdekében kifejtettek. A tisztviselői kar nevében **Teianu** államtitkár beszélt, majd Maniu miniszterelnök válaszolt a lemondott pénzügyminiszter korszakalkotó működését és köszönetet mondott Popovicinak.

Maniu miniszterelnök ma délelőtt fogadta az erdélyi képviselők egy küldöttségét, amely a miniszterelnök iránti szeretetének és bizalmának adott kifejezést a legújabb eseményekkel kapcsolatban. Maniu miniszterelnök válaszában biztosította a küldöttséget, hogy sohasem lebegett előtte más, mint az ország érdeke.

Az ellenzék szerepe.

A kormányparti sajtó megállapítja, hogy a liberálisok kétszínű magatartást tanúsítottak az **Universul** intervjújával kapcsolatban. Azt mondják ugyanis a liberálisok, hogy **Bratianu** Vintila, akitől Stelian Popescu tanácsot kért a nagy feltűnést keltett cikk leközlésére vonatkozólag, azt tanácsolta az **Universul** igazgatójának, hogy ne publikálja a cikket. Azt viszont elhallgatják a liberálisok, hogy a **Vitiorul** teljes egészében átvette az **Universul** szenciacióját.

Ugy a liberális-, mint az **Averescu**-pártban élénken kommentálják az udvari miniszter által kiadott hivatalos kommunikét. Tegnap este mindkét pártban fontos megbeszélés volt és ezen a megbeszélésen az a nézet alakult ki, hogy a kommuniké semmiben sem tisztázta a helyzetet, sőt az **Universul** által kiadott rendkívüli kiadás szövege és magyarázata csak komplikálta azt.

Stelian Popescu a Curentul cikkének megjelenése után kijelentette, hogy sohasem gondolt szökésre. Egészségi okokból akart Egyiptomba utazni, de ezek után természetesen megváltoztatja szándékát s egyelőre idehaza marad.

Mária királyné apokrif nyilatkozatával Bucurestiben ma már senki sem foglalkozik, kivéve az **Universul**, amely újabb leleplezéseket ígér. A lap mai számában ugyanis azzal fenyegetődik, hogy facsimilével fogja igazolni a nyilatkozat autentikus voltát. Sajtóörökben úgy tudják, hogy az omnózus nyilatkozatot az egyik liberális érzelmi udvarhölgy küldte be a lapnak és a kéziratot állítólag Mária királyné személyesen korigálta. Ennek a korigált kéziratnak a kliséjét fogja az **Universul** bizonyítékképpen leközölni.

Az **Ordinea** mai számában vezércikkben foglalkozik ezzel a kérdéssel és azt állítja, hogy a kormány kizsarlta Hiotutól a cáfoló nyilatkozatot, mert azzal fenyegette meg Hiotut, hogy eltörli az udvari miniszteri állást, ha nem szerzi meg a királyné cáfolatát.

Iorga vezetőhelyen foglalkozik lapjában a régensválasztással. Elmondja, hogy ő Presan tábornokot ajánlotta, amit a nemzeti-parasztpárt nem fogadott el és az ő jelöltje helyett egy igen szim-

patikus és köztisztelőben álló személlyel töltötte be ezt a magas méltóságot. Ez azonban nem jelent azt — írja Iorga — hogy neki nem volt igaza, amikor Presan tábornok megválasztását ajánlotta.

A homosexualitás

Németországban

Törölték a homosexualitást büntető paragrafusát.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés jogi bizottsága tegnap hosszú és izgatott tárgyalások után határozatot hozott hogy a 175. paragrafust, mely már annyi támadásban részesült, kihagyja a törvénykönyvből. Ismeretes, hogy az idézett paragrafus a homosexualitással foglalkozott és a következőképen hangzott: „Az a férfi, aki egy másik férfivel ágyassághoz hasonló viszonyt folytat, foglással büntetendő.”

A paragrafus törlése mellett szavaztak a demokraták, a szociáldemokraták és a kommunisták

és rajtuk kívül dr. Kahl professzor, a bizottság elnöke, aki hírneves büntetőjogász és a német néppárt tagja.

Nagyon érdekes, hogy az öreg jogtudós mivel indokolta meg felfogását. Kijelentette, hogy mindenekelőtt azért tartotta feltétlen elítélendőnek a paragrafust, mert

mert az ország az ifjú király nagykorúságát még számtalanszor kerülhet olyan helyzetbe, amikor hasznos volna, ha a király mellett egy ilyen kipróbált és nagymultu katona állana tanácsadóként.

Izgatott tárgyalás a birodalmi gyűlés jogügyi bizottságában

nem bin.

ez a törvény volt az okozója annak a nagyszámú zsaroldsi tragédiának,

melyek az utóbbi években foglalkoztatták a német közéletet. Másrészt pedig a homosexualitás ellen más eszközökkel kell küzdeni, mint paragrafusokkal, melyek csak a tiltott gyümölcs édességét kölcsönzik neki.

A paragrafus eltörlése érdekében harminchárom év óta folyik a küzdelem. Magnus Hirschfeld, a híres szexuálpсихológus kezdte meg ezt a küzdelmet, még pedig olyan sikerrel, hogy néhány év előtt már hitezer aláírással ellátott kérvényt intézhetett a német birodalmi gyűléshez a paragrafus törlése érdekében.

Bizonyosra vehető, hogy a jogügyi bizottság döntését nyomor fogja követni a birodalmi gyűlés határozata, mely a hírhedt 175. paragrafust végképen száműzni fogja a törvénykönyvből.

Az optánsügy miatt megszakadással fenyeget a keleti jóvátételi konferencia. Kieleződött a helyzet a román javaslat miatt, amelyet Magyarország nem akar elfogadni.

Londonból jelentik: A Times ma szenzációs cikket közöl a keleti jóvátételi konferencia állásáról. A cikk szerint a konferenciának október 26-án kellett volna befejeződnie, a felmerült nehézségek azonban a tárgyalások megszüntetésével fenyegetnek. Románia több államtól támogatva olyan követelést támasztott, amelynek elfogadása esetén az optánsügy nem a népszövetség tanácsa, hanem a ligai nemzetközi bíróság elé kerülne és egyet jelentene a végleges döntőbíráskodás illetékességéről való lemondással. A levelező szerint Magyarország hajlandó az optánsügy tárgyalását akár Párisban, akár Londonban azonnal megkezdni, azonban vonakodik tisztán hitelezőiből álló bizottság elé vinni az optánsügyet, a mely nem államok egymás közötti ügye, hanem magánosok pere Romániával szemben. Az ellentétes felfogás miatt a helyzet kieleződött és a konferencia váratlan megszakítására lehet számítani.

ról való lemondással. A levelező szerint Magyarország hajlandó az optánsügy tárgyalását akár Párisban, akár Londonban azonnal megkezdni, azonban vonakodik tisztán hitelezőiből álló bizottság elé vinni az optánsügyet, a mely nem államok egymás közötti ügye, hanem magánosok pere Romániával szemben. Az ellentétes felfogás miatt a helyzet kieleződött és a konferencia váratlan megszakítására lehet számítani.

Az osztrák alkotmányreform a nemzeti tanács előtt.

Bécs elveszti önálló tartomány jellegét. — Redukálják a képviselők számát. — Schober beszéde. — Betiltották a Heimwehr október 27-iki felvonulását.

Bécsből jelentik: A szövetségi kormány a nemzeti tanács mai ülésén benyújtotta az alkotmányreform-javaslatot. A javaslat abból indul ki, hogy az 1920. évi alkotmány olyan körülmények között jött létre, amelyek a mai viszonyoknak nem felelnek meg. A nyilvánosság mindinkább erősödő követelésére a kormány szükségesnek találta az alkotmány megváltoztatását.

Az alkotmányreform az állam tekintélyének megerősítését és a közigazgatásnak, valamint az igazságszolgáltatásnak politikától való mentesítését tűzte ki célul. A tartományokat svájci és amerikai rendszerrel építik ki, a főváros elveszti önálló tartomány jellegét, a szövetségi elnök hatáskörét kiszélesítik. Redukálják a képviselők számát és a nemzeti tanács az egyes tartományok kiküldötteiből, valamint az ipari szakmák delegátusaihoz fog állani. A rendőrséget és a közigazgatást mentesítik a politikai befolyástól és megváltoztatják a törvényszékek összetételét is.

Schober szövetségi kancellár a nemzeti tanácsban a közigazgatási reformról szóló javaslat benyújtása alkalmával beszédet mondott, amelyben a reform egyes pontjait világította meg.

Az objektív közigazgatási bíráskodás érdekében bizonyos meghatározott kérdésekre külön független hatóságok létesítése van tervbevéve. Ez volt a gondolatmenete Schober fejtegetéseinek, amelyekkel a kormány javaslatát bevezette.

A Stunde híradása szerint a rendőrigazgatóság betiltotta a Heimwehrnek október 27-ze

tervezett felvonulását a tartományi főnökség rendelete alapján. A zászlószentelési ünnepélyt, amely független a felvonulástól, engedélyezik. A döntést a Heimwehr vezetősége megelégedezte a tartományi főnökséghez, a mely szintén elutasította a felvonulás iránti kérelmet.

Felosztották a kisebbségi iskolák államsegélyét.

Az evangélikus szászok több segélyt kaptak, mint a református magyarok, noha a szászok kevesebben vannak. — Legjobban a zsidók jártak. — Hogyan osztották fel a 25 milliós államsegélyt.

Bucurestiből jelentik: Az Adeverul szerint a közoktatásügyi minisztérium tegnap közölte az államsegély felosztásának pontos kulcsát. Eszerint a római katolikusok államsegélyének százalékaránya 34.10, a reformátusoké 19.78, az evangélikusoké 20.34, az unitáriusoké 1.60, a zsidóké 16.48, az ortodox szerbeké 1.04, a bolgároké 3.08, a molamedánoké 0.70, a görögöké 0.57, az örményeké 0.16, a rutén görög katolikusoké 0.06, a lengyeleké 0.38 és az oroszoké 1.10.

Az Adeverul közlése minden tekintetben valószerű, azonban a számoknál elírás, vagy nyomdahiába történt, mert a számok összeadása után 0.61 százalék hiány mutatkozik. Miután azonban a lap hangsúlyozza, hogy a felosztási kulcsot a közoktatásügyi minisztériumtól kapta, igaznak kell elfogadni, azzal a csekély különbséggel, amit a 0.61 százalékos különbség, illetve hiány mutat fel. A szétosztási kulcs szerint a 25 milliós államsegélyből

PÁRIS UJ BIBOROS ÉRSEKE.

A nemrég elhunyt Dubois kardinális utóda, amint Rómából jelentik, valószínűleg Binet kardinális, Besancon biboros érseke lesz.

Kaufman Kamil lakáspere a város ellen.

Holnap lesz a perielvételi tárgyalás az aradi járásbírószágon.

(Arad, október 18.) Jelentette az Arad Közlöny, hogy augusztus közepén a város vezetősége felszólította Kaufman Kamil volt gépüzemi igazgatót, hogy szeptember első felére ürítse ki a gázgyárban elfoglalt lakását. Szeptember első napjaiban pedig, miután a fűdön tartózkodó Kaufman Kamil nem ürítette ki a lakást, a város vezetősége felnyitatta az ajtót és az összes butorokat két szobába raktározta be.

Kaufman Kamil dr. Hoffmann Lajos után sommás visszahelyezési pert indított az aradi járásbírószágon a város ellen. Kaufman beadványában arra hivatkozott, hogy a város önhatalmúlag, bírói ítélet nélkül lakoltatta ki lakásából és raktározta be összes butorait és konyhaberendezését két szobába, a zárt leszereltette a lakásról, úgyhogy Kaufman nem tud saját lakásába bemenni. Kéri tehát a járásbírószágot hogy helyezze vissza lakásába. Mint másodrendű alperest perbe hívta a járásbírószágnál Jac Jenő gépüzemi titkárt arra való hivatkozással, hogy a lakoltatás nem volt törvényes és ő azt mégis foganatosította, már pedig törvénytelen rendeletet nem szabad végrehajtani. Ebben a feltűnést keltő ügyben holnap lesz a perielvételi tárgyalás az aradi járásbírószágon.

Felosztották a kisebbségi iskolák államsegélyét.

Az evangélikus szászok több segélyt kaptak, mint a református magyarok, noha a szászok kevesebben vannak. — Legjobban a zsidók jártak. — Hogyan osztották fel a 25 milliós államsegélyt.

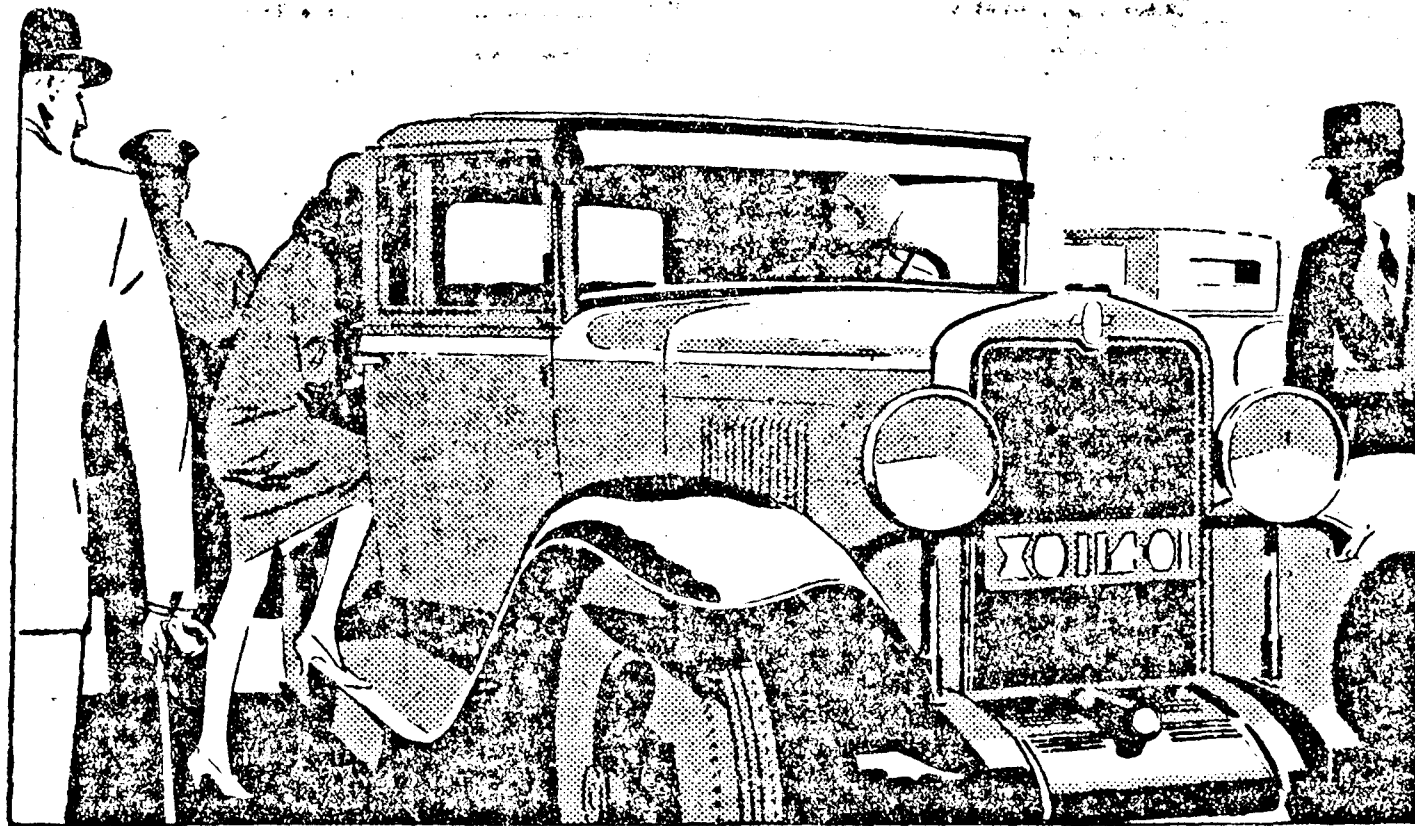
több, mint 8 és fél milliót kapnak a római katolikus iskolák, vagyis az erdélyi és bánági római katolikus magyar és sváb, valamint a bucaresti-i és regáti katolikus iskolák.

Feltűnő, hogy a szászok iskolasegélyét nagyobb arányban állapították meg, mint a református magyarokét, noha az evangélikus szászok lélekszáma kisebb, mint a református magyaroké

és kevesebb iskolát tartanak fenn. A szászok iskolasegélye az Adeverul szétosztási kulcsa szerint 5 millió 85 ezer lej, míg a reformátusoké 4 millió 945 ezer lej.

A zsidók nagyon jól jártak, mert 16.48 százalékos arányszámot értek el és így több, mint 4 millió lej államsegélyt kapnak iskoláik fenntartására. Érdekes egyébként a kimutatásnak az a része is, amelyből kitűnik, hogy mennyi mindenféle iskola működik az ország területén.

Naponta népszerűbb

A Chevrolet-autót vonalai, valamint felszerelése véglegesen a luxuskocsik osztályába sorozzák.

Az 1929-es hathengeres Chevrolet elérte a milliót!

A milliomodik Chevrolet a gyárat 1929 augusztus 5-én hagyta el.

Előre megjósolták, hogy a Chevrolet minden rekordot verni fog és véglegesen megnyeri a közönség kegyét.

Népszerűsége még inkább figyelemreméltó, mert általános: Jáva szigetén éppen úgy, mint az egyesült Államokban vagy Braziliában,

Svédországban vagy Magyarországon, a Chevrolet-bizományosokat a szó szoros értelmében elhalmozták megrendelésekkel.

Hathengeres motorral felszerelve, amely a világ minden útján megállotta a próbát, Fisher építette karosszériával, Duco-lakkozással, az új, kétségkívül szép Chevrolet millió ember számára teszi

lehetővé egy olyan luxuskocsi vezetését, amelyhez hasonló még két év előtt csak a nagyon gazdagok háza előtt állott.

On is élvezheti mindazon előnyöket, amelyeket ez a csodás hathengeres nyújt. Keresse fel a legközelebbi Chevrolet-bizományost, vizsgálja meg a kocsit és kérjen próbautat.

CHEVROLET SIX

CHEVROLET - PONTIAC - OLDSMOBILE - OAKLAND - VAUXHALL - BUICK - MARQUETTE
LA SALLE - CADILLAC - CHEVROLET TEHERKOSZIK - G.M.C. TEHERKOSZIK - FISHER KAROSSZERIÁK
A G E N E R A L M O T O R S G Y Á R T M Á N Y A I

Rejtélyes gyilkos garázdálkodik Düsseldorf uccáin.

Eddig 21 embert gyilkolt meg az elvetemedett gonosztevő, akinek nem tudnak nyomára akadni. — Lassóval, törrel és kalapáccsal végzi ki áldozatait a gyilkos.

Düsseldorfból jelentik: Néhány nap óta a megkétségbeesett pánik uralkodik a városban. A város területén egy rejtélyes gyilkos garázdálkodik, aki

rövid idő alatt huszonegy embert ölt meg. A gyilkos lassóval, törrel és kalapáccsal végzi áldozataival, akiket nem rabol ki és tettének elkövetése után eltűnik. A meggyilkoltak között fiatal lányok, idősebb asszonyok és férfiak is szerepelnek. Az áldozatokat felboncolták és az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a tömeges gyilkosságnak semmiféle szexuális jelensége nincsen. A gyilkos egyik

áldozatát sikerült életben találni és kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy hazafelé tartva, észrevette, hogy valaki halálra követi. Hátrafordult,

ebben a pillanatban kötél csavarodott nyakára és fejét irtózatossal ütés érte.

Felvestette eszméletét és csak a kórházban tért magához. A titokzatos gyilkosról semmiféle személyi adatot nem sikerült eddig szereznii a nyomozó hatóságoknak. A város három ezer márkát tűzött ki annak, aki a gyilkost élve, vagy halva kézrekeríti, vagy a hatóságokat nyomra vezeti.

előterében, a gondos Gellért karnaggyal együtt. A meleg premicresten a közönség tüntető rokonszenvvel, sűrűn felcsattanó tapsokkal kísérte mindvégig az operettet, jelezve, hogy a magyaros hangulata megtalálta az utat a szívekhez.

(Tarián.)

* Az aradi színház heti műsora. Szombat: Mit susog a fehér akác (operettújonság. Nagy Anci bemutatkozásával, A. bérlet.) Vasárnap délután 3 és fél órakor: Mit susog a fehér akác? (operettújonság, rendes helyárrakkal.) Este: Mit susog a fehér akác? (operettújonság, B. bérlet.) Hétfő: Mit susog a fehér akác? (operettújonság, C. bérlet.) Kedd: Mit susog a fehér akác? (operettújonság, A. bérlet.) Szerda: Vakablak (Boross Elemér drámaújonsága, B. bérlet.) Csütörtök: Vakablak (Boross Elemér drámaújonsága, C. bérlet.) Péntek: Szökik az asszony (operettújonság, A. bérlet.) Szombat: Miss Amerika (operettrepreiz, új beállításban, B. bérlet.)

* Anisora Martac hangversenye. Anisora Martac péntek esti kulturpalotai koncertjének magas fajsúlyú műsorával megmutatta, hogy kvalitásos, komoly zongoraművész. Tudását leginkább Chopin b-moll szonátájának interpretálásában bontakoztatta ki. Ez a súlyos mű, ugye technikai, mint művészi elmélyedés tekintetében, nagy feladatot ró az előadóra. Különösen szépen hozta ki a gyászinduló dübörgő akkordjait és harangzúgását, valamint az utolsó prestissimo fételben a sírok felett jajgató szél panaszos siralmát. De nem volt kisebb teljesítmény Schumann-Karneval-jának előadása sem. Igazi florestani lendülettel, a schumann csapongó érzésvilágba való beedéléssel. A többi számokban is (Liszt Scriabin, stb.) érett, kiteljesedett művészetéről tett tanúságot. A közönség sokat és szívesen tapsolt. Dr. Sz. K.

* Diktátor-kisasszony bemutatója a Magyar Színházban. Budapestről jelentik: A Magyar Színház ma mutatta be Bus-Fekete László legújabb darabját, a Diktátor kisasszonyt. A főpróba közönsége jól mulatott és sokat nevetett a darab ötletességén. A siker elsősorban a kitűnő szereplőknek köszönhető: Titkos Ilonának, Hegedűs Gyulának, Sarkady Aladárnak és Dénes Györgynek, Báthly István diszletel méltó feltűnést keltettek.

* A „Mit susog a fehér akác” tegnap esti premierje osztatlan tetszés jegyében zajlott le. Egyöntetű volt a megállapítás, hogy ennél magyarosabb, hangulatosabb operettet már nagyon régen nem játszottak. Egy darab tavaszi levegő az egész operett, friss akácillat, édes muzsika és nagyszerű előadás. Nagy Anci, Jeney Ottó egy csapásra befüntek, Lendvay Böske, Csengery Ica, L. Kiss Mariska, E. Károly Klári, Kerényi Emma, Rudas Győző, Kassay Földes, Joanovits, stb. a többi kitűnő főszereplők. Az operett Budapesten befutott aradi származású komponistája: Szántó Mihály csupa slágerszámot szerzett. Erdélyi Mihály szüzséje csupa ötlet, ehhez még Gellért Pál invenziós dirigálása és Gömörny kitűnő rendezése járul és így teljes a siker. Ma este, holnap délután és este szintén ez az operett a műsordarab.

* A jövő hét drámaújonsága: Vakablak. Boross Elemér hallatlanul idegtesztő, izgalmas drá-

mája a hörtön életéből, mélységéből, megrázó tragikumával. B. Kálmán Sári alakítja a dráma főszerepét, de kivül az egész drámaszemélyzet vesz benne Szendrey M. szat. igazgatóval az

Műsoron kívül

a Mit susog a fehér akácról, az új operettslágerrel, Szántó Mihályról, a darab aradi származású komponistájáról és néhány aktuális operettviccről.

ALIG került le átmenetileg műsorról a Szókk az asszony, máris új operettújonsággal rukkolt elő az aradi színház. A címe: Mit susog a fehér akác. Jó magyaros cím, na persze, hisz a szövegét Erdélyi Mihály jegyzi, aki éppen ezen a téren nem mai, sőt igen ismert gyerek. Csak egy példa: Hazudik a muzsikászó. S ezután nézzük csak meg, ki is a komponistája? Jaj, nagyon ismerős ez a név is. Fedezzük fel benne — az aradit: Szántó Mihályt, Szántó Péter aradi tanár fiát, aki Aradról indult el a karrier országútnán, hogy Budapesten ma már előkelő vonatkozásban is elismerjék, Aradon annak idején egy operettje ment is. A címe ez volt: Milkoó. A Milkoó is nagy sikert aratott abban az időben, de hol van, már Szántó Mihály mai sikereitől, amikor a Budai Színház köréből, ahol az operettjét adták, egyszerre csak áttért a Budapesti Színház karnagyi pulpitására, a Nem élhetek zsidó nélkül-t dirigán, amelynek muzsikáját nagyrészt szintén ő szerzte. Ez Szántó Mihály ma Budapesten.

Az OPERETT első felvonásában a mese szerint német filmzők érkeznek a magyar faluba, hogy filmfelvételeket készítsenek. A közönség lakossága persze lázban van, hiszen a kisbíró már kidobolta, hogy minden statisztai vagy mint ott mondják, statisztika napi nyolc pengő szereplési díjat kap, ha besorozzák a filmstatiszták közé. A kis matyó fahu lakossága egyszeriben színésszé lesz. A földesur udvarán összekerül Löwinger Izsó vegyeskereskedő, másként Győző Alfréd és Veréb Matyi a belső szolga, másként Rudas Bandi és természetesen ők is, mint a faluban mindenki — a színházról beszélgetnek.

Győző megkérdi:

— Látta maga a Sevillai borbélyt?

— Magam borotválkozom — hangzik a válasz.

MOST a filmre terelődik a szó.

— Magának könnyű — biztatja Győző Rudast — maga biztos beválik statisztának, mert maga hasonlít egy filmszínészre.

— Kire?

— Rin-Tin-Tin-re.

EZT A TAVASZI levegőjű operettet a harmadik napon, vasárnap már kétszer is műsorra tűzték.

Megkérdezték Szendrey Mihályt, miért adja az új darabot mindjárt a bemutató után egy nap kétszer.

— Csak azért — felelte Szendrey — mert kétszer nyílik az akácia virága.

TEKINTETTEL arra, hogy a premier holnap lesz, természetesen ma már sűrűn álltak a jegypénztár előtt. A tömegben egy szöke hölgy is várakozott és amikor a pénztár ablaka előkerült, izgatottan mesélte:

— Jaj, ha tudnék, hogy milyen kalandos szökés úram tudtam ideszabadulni. En ugyanis nem vagyok aradi, beszöktem az uramtól, csak hogy jegyet kaphassak idejében a premierhez, amnyi szépet hallottam róla, bizony beszöktem — erősítette.

A pénztárban nyomban meg volt a kis szöke asszonykára a vicc:

— Nna, szökik az asszony..

A LEGSZEBB auspiciumok jegyében indul hát el a Mit susog a fehér akác a színház műsorán. És ezek után nem is nehéz megállapítani, hogy mit susog a fehér akác? Sikert susog, sőt harsányan kiabál...

Irodalom és művészet

Mit susog a fehér akác...

Erdélyi Mihály—Szántó Mihály operettpremier az aradi színpadon.

Város jön a faluba, falu megy a városba, aztán a falu visszaballag megint csak a faluba, mert hát azt az estharangos szép melankólikus falusi estét, a friss akácillatot, az udvarházat, az ősi rög hamisítatlan és kipusztíthatatlan romantikáját feledni nem lehet sohasem. Erdélyi Mihály a könnyfakasztásig érti a mesterességét, amikor a telivér falusi humortól elvezeti a mese fonálát a szívetfájdító édes-bus magyaros hangulatig, hogy azután kikössön Nápolyban egy kis mondán életért.

Miről is szól a szüzséje? Idegen színészek jönnek a faluba, filmezni, kicsábitják a falu nyugalmából a földesurat, meg a kis matyó parasztlányt, persze a finalettonál kiki vissza a párjához. Ennyi az egész, egy mondat, de Erdélyi a vékonyra hizalt mesét mégsem ejti el, nem is ejtheti, különösen akkor, amikor olyan talentumos komponista áll a háta megett, mint Szántó Mihály, aki éppen aradi származású és Arad volt az első stációja a karrierjének egyenesében. Az „Asszonyom, ha kissé még szeret” tangó, az „Akácvirág” blues dallambősége, finom színezete hivatott zene-szerzőt vetítenek vissza.

Egy olyan „Hazudik a muzsikászó” vagy „Borosa Amerikában”, ez az operett, amelyben minden a hangulat dolga. Aradon úgy érzem, kitűnően sikerült a hangulatot megtalálni és a közönség mindvégig nem zökkent ki belőle. Főérdem ezért természetesen elsősorban Gömörny László főrendezőé, aki sok találékonysággal, érzékkel emelte ki az operettből mindazt, amit a szív mellett lehet megszólaltatni, emellett egy dalt is kitűnően tolmácsol. De ugyanúgy az együttes minden tagja hű segítő-társként vette ki részét a pompás tapsos sikerből.

A debilitáló Nagy Anci nagyszerű eszközökkel hódító, rendkívül kellemes jelenség, üdén szárnyaló hanggal, izléses, mértéket tartó játékkal, elegáns toalettokkal. A szintén bemutatkozó Jeney Ottó pedig megnyerő modoru, jóhanga bonviván. Mindketőjük debütjét a közönség meleg szeretettel fogadta. Csupa izszi, tűz a temperamentumos Lendvay Böske friss táncokkal, jóízű humorral forr a színpadon, pezsgő hangulatot áraszt. A siker orosz-lánrészesé töröl metszett jókedélyt hoz: Rudas Győző egy vegyeskereskedőt mintáz százszázalékos humorral, kellemesen tűnik fel Csengery Ica üdesége, aztán a szeretetre méltó Kassay Károly, az ügyes Joanovits, a derűt fakasztó L. Kiss Mariska valamint E. Károly Klári, Kerényi Emma és a nyílt színi tapsot kapott, kitűnő epizódista Csutina Ferenc állnak a perdülő, kifogástalan előadás

Hotel Esplanade

Telefon 326-12, 377-6, 877-35.

Bukarest, I., B-dul Academiei 8. sz.

A város központjának legkiválóbb helyén.

Svájci minta szerint vezetve.

Elsőrangú ház. — Lift. — Villamos fényjelzés. —

Telefon a szobában. — Központi fűtés. — Fűrdővel

ollatott lakosztályok. — Meleg és hideg víz a nap

minden szakában. — Safes.

Bérmaajándéknak legalkalmasabb a szép fénykép, vagy levelezőlap

NAGY GÉZA

fényképész műterméből. Ez alkalommal kedvezményes leszállított árak. Műterem: Arad, Bul. Reg. Maria 6., földszint.

Elvi megállapodás jött létre az Astra-gyár vezetősége és a sztrájkoló munkások között.

Szombaton valószínűleg a munka felvétele mellett dönt a munkásság — A gyár a sztrájkból kifolyólag egyetlen munkást sem bocsát el. — Vigyázó László vezérigazgató nyilatkozata. — Hétfőre várható a munka megindulása az Astra-gyárban.

(Arad, okt. 18.) Nyolc hétig tartó kényszerű pihenés után hétfőn előreláthatólag ismét megindulnak az aradi Astra-gyár gépei. Nyolc héttel ezelőtt a munkásság megbízottai olyan követelésekkel léptek a gyár igazgatósága elé, amelyet nem teljesíthettek. Kitért a sztrájk és a több ízben megismétlődő egyezkedési tárgyalások nem vezettek eredményre. A közel kétezer főnyi Astra-gyári munkásság a legnagyobb aggodalommal nézett a jövő elé, mert semmi kilátás nem volt arra, hogy a gyár igazgatósága elfogadja a munkásvezetők követeléseit. A munkásság között a munka felvétele kérdésében ellentétek is merültek föl, de a vezetők és a hozzájuk tartozó munkáscsoport kitartásra buzdította a sztrájkolókat. Abban a reményben, hogy sikerül a gyár igazgatóságát rákényszeríteni a munkabéremelésre, illetve a munka idejének leszállítására. Ebből a két követelésből alakultak ki az ellentétek s az igazgatóság bizonyára az első pillanatban teljesítette volna a követeléseket, ha erre a jelenlegi gazdasági viszonyok módot nyújtottak volna. A gazdasági pangás és a gyárra nehezedő súlyos anyagi terhek mellett azonban ennek a két követelésnek teljesítése könnyen megindítható volna a gyár stabilitását s éppen ezért az igazgatóság kénytelen volt elzárkózni az újabb anyagi megterheltetések elől.

A munkásság nagyrésze belátta mindezeket és az ebben az irányban megnyilvánuló hangulat arra kényszerítette a munkásvezeteket, hogy egy gyűlést hívjanak össze, amelyben döntöttek volna a sztrájk folytatása ügyében. A rendőrség azonban nem engedélyezte a gyűlést és így a vezetőség nem tudott a munkássággal érintkezésbe lépni. Miután ilyen körülmények között semmi remény nem volt a megegyezésre, Popescu Péter munkafelügyelő ma délelőtt tíz órára közös tárgyalásra hívta meg a gyár vezetőségét és a munkásság képviselőit.

A tárgyalások közel két óra hosszáig tartottak és előreláthatólag a sztrájk megszüntetését vonják maguk után.

A tárgyaló feleknek ugyanis sikerült elvi megállapodást kötniök és a munkásság vezetői holnap délelőtti gyűlésre hívják össze a sztrájkolókat, amelyben vázolják a helyzetet és ismertetik a megállapodás részleteit. Minden remény meg van arra, hogy a holnap, szombaton délelőtt tíz órakor tartandó munkásgyűlés egyhangúlag el fogja határozni a sztrájk megszüntetését és hétfőn reggel ismét megkezdődik a munka az Astra-gyárban. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetés folytatott Vigyázó Lászlóval, az Astra-gyár vezérigazgatójával, aki a mai tárgyalásokról a következőket jelentette ki:

— A jelenlegi gazdasági körülmények semmiesetre sem engedhetik meg, hogy a munkabéremelésre és munkaidő-redukcióra vonatkozó követeléseket teljesítsünk. A gyár igazgatósága a mai tárgyaláson is helyt állott a sztrájk megkezdése előtt létrehozott kollek-

tív szerződés tervezetéről, amelyben rendezzük a szabadság, a túlórázás és a betegség esetén való sekélyezés kérdését. Belementünk abba, hogy a hétfőn munkára jelentkezőket teljes számban felvesszük.

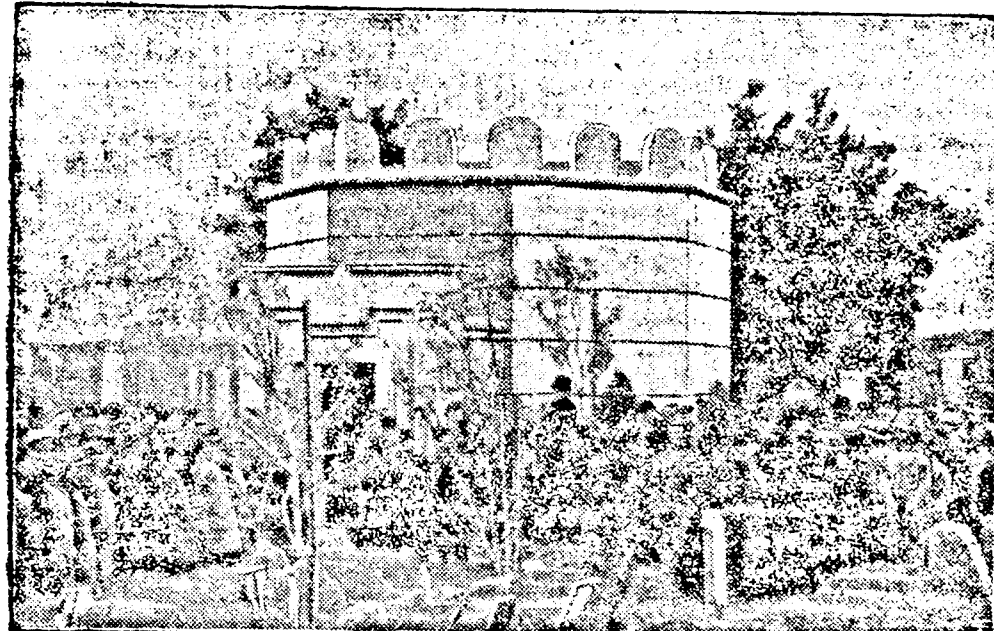
és a sztrájkból kifolyólag egyetlen munkást sem bocsátunk el.

A tárgyalások a legutóbbi alkalommal mederben

folytak és azok eredménye egyik félre sem hozott győzelmet, vagy legyőzést, mert a tárgyaló felek a megértés álláspontjára helyezkedtek.

Alkalmunk volt beszélni egy Astra-gyári munkásvezérrel, aki kijelentette, hogy elvben megállapodtak a gyár igazgatóságával s most már minden attól függ, hogy a munkásság tudomásul veszi, illetve helyben hagyja-e az elvi megállapodást. Ha nem emelnek kifogásokat ellene, úgy hétfőn reggel megkezdődik a munka a vaggongyárban.

Ezek után valószínű, hogy a szombat délelőtti ülés olyan határozatot hoz, amely megteremtí a békét, mert a munkásság belátja, hogy nem szabad egy teljesen kilátástalan bérbarcot folytatni, amikor közeledik a tél és a nyomor, amikor a hideg által okozott károk és veszteségek jöveteletlenül szenvedést okozhatnak a sztrájkoló munkásságnak.

AZ OSZTRÁK ZSIDÓ HŐSI HALOTTAK EMLÉKMŰE.

A bécsi központi temetőben most avották fel a kormány és a hadsereg képviselőinek jelenlétében a világháborúban hősi halált halt ausztriai zsidó katonák emlékművét.

Poliklinikát épít a város a Béla-téren.

A klinikára járó prostituáltak veszélyeztetik a szemben levő leányiskola növendékeinek erkölcsét. — Felszedik a kisvasut sineit.

(Arad, október 18.) Már régebben azzal a tervvel foglalkozik a város vezetősége, hogy új poliklinikát épít. Ennek főoka az volt, hogy a poliklinika jelenleg a leánytanítóképző épületeivel van szemben, ami a prostituáltak egészségügyi vizsgálata miatt rossz hatással van a diáklányok morális fejlődésére. A tervvel ma foglalkozott először a város intérimár bizottsága. Luta Corneli dr. előadta, hogy Muresán János városi főmérnökkel megfelelő helyet keresett az új poliklinika céljaira és azt meg is találta.

A városnak a Stefan cel mare (Béla) tér közelében, a volt kisvasuti vonal mentén nagyobb háza van, amelyet jelenleg az aradi Ohm-cég bérl. A bérleti szerződés 1930. május 1-én lejár és megfelelő átalakításokkal ez az épület megfelel a poliklinika céljainak. A mérnök hivatal tervel szerint egy emeletes poliklinika felállítására a városnak körülbelül 800.000 lejébe kerülne. Az épületen állami fogászatot is el tudnának helyezni. Az előterjesztés után az elnök felkérte a bizottságot, közölje véleményét ebben az ügyben és javasolta, hogy az Ohm-céget értesítsék, hogy május 1-ével nem hosszabbítja meg a város a bérleti szerződést. A bizottság hozzájárult a bérlet felmondásá-

hoz, a poliklinika ügyében pedig kimondotta, hogy tanulmányozás tárgyává teszi az ügyet és később dönt.

Ezzel kapcsolatban szóba került az a körülmény is, hogy a cukorgyár iparvasútjának elkészítésével felszedik a vasut felé vezető vonalon a kisvasut sineit, a Holtmaros fölé megfelelő szélességű betonhidat építenek és ezzel az új vasut felé vezető utvonalat átadják a forgalomnak. Erre vonatkozólag is a közeljövőben megteszik a szükséges intézkedéseket.

Gyanus német repülőgépek Lengyelország felett.

Varsóból jelentik: Egyik nagyobb varsói lap „A német repülők barátságos látogatásai” címen hosszabb gúnyos hangú cikket közöl, amelyben megállapítja, hogy 1924. június ötödikétől kezdve, 127 esetben jelent meg német repülőgép Lengyelország fölött. A gépek csaknem minden alkalommal kényszerleszállást végeztek és rendszerint az erődítmények közelében szálltak le valami motorhiba miatt. Különösen figyelmébe ajánlja a hatóságoknak a 1788. számú német repülőgépet, amely már több ízben végzett Lengyelországban kényszerleszállást és minden esetben nagyon gyanúsán viselkedett a határ közelében.

— Megalakult a román-német kereskedelmi kamara. Bucarestből jelentik: Bucarestben ma megalakult a román-német kereskedelmi kamara. Az alakuló ülésen Ernest Enc kereskedelemügyi államtitkár elnököt. A kamara elnökévé Manolescu Mihályt választották meg, míg a vezetőségben Blank Arisztid, Brandsch Rudolf, valamint a román és német gazdasági élet több markáns egyénisége foglalnak helyet.

CENTRAL mozgó Ma, szombaton 5, 7 és 9-kor **ELITE mozgó**

Harry Liedtkével
a főszerepben:

Szerelem a hóban.
Vidám, szellemes sport vígjáték.

Nagy kettős műsor:
A titokzatos idegen,
ost körtől:
Vadnyugat sors,
érdekfeszítő cow-boy kép.

Holnap 12 órakor mindkét moziban **MATINÉ** lesz.

HIREK.

A vonat ütközői között.

Borzalmas szerencsétlenség az aradi pályaudvaron.

(Arad, október 18.) Ma reggel, 10 óra tájban megdöbbentő halálos szerencsétlenség történt az aradi állomáson, amelynek mélységes tragikumát különösen az, hogy áldozata többgyermekes szegénysorsban élt családapa volt. A szerencsétlenségről az *Aradi Közlöny* munkatársa a következőket jelenti:

Az aradi állomás pályafentartásánál volt alkalmazásban Magoni János gáji 55 esztendő napos s ma kőművesi munkát látott. Ennek kapcsán a sínek között akadt dolga és munka közben nem vette észre, hogy azon a vágányon, amelyen áll mindkét oldalról tolatnak és mindkét részről egyszerre indítottak el egy-egy vaggont. A következő pillanatban már megtörtént a véres szerencsétlenség: a két vagon egymásnak futott és az ütköző tányérjai közrefogták az ott álló Magonit. Halálordítására nyomban észrevették a megrázó tragédiát és azonnal szétvontatták a vagonokat, ekkor azonban már Ma ömni nem lehetett segíteni. Eszméletlenül hullott ki az ütköző tányérok közül és 10 perccel utána borzalmas kínok között ki is szenvedett az állomási kötözőben.

A helyszínen dr. Pascuiu hatósági orvos jelent meg, aki konstataálta a beállott halált és egyben megállapította, hogy a szerencsétlen ember mellkasa teljesen behorpadt, az összes bordái betörték. Telefonon értesítették az ügyvédséget, mely intézkedett, hogy a halottat a hullaházba szállítsák ahol föl fogják boncolni. A rendőri vizsgálat megindult, hogy a halálos balesetért vajjon terheli-e a tolató munkásokat a felelősség és Dragulescu Silvester az állomási rendőrség főnöke már meg is kezdte a kihallgatásokat. Magoni halálát nagy családja siratja.

ORTNER

cipőszalonja és orthopéd
clpézető Aradon, Str. Alexandri
volt Szilagy-u. 5. sz. alatt van.

— Felgyógyult a prefektus. Marsieu Justin dr. megyei prefektus, aki körülbelül tíz napig beteg volt, ma felgyógyult és átvette hivatalának vezetését.

— Dr. Moga Romul — másodosztályú rendőr-
kvesztor. A Monitorul Oficial mai számában megjelent dr. Moga Romul aradi rendőr-kvesztor inkadrálása. A belügyminiszterium dr. Moga Romul másodosztályú kvesztorrá nevezi ki és Arad, valamint Aradmegye összes rendőrségeinek élére helyezi.

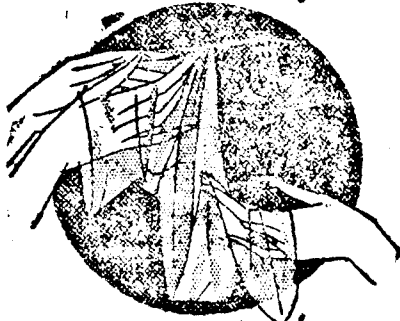
— Külön honorárium a választói listák összeállításának. Az interimár-bizottság mai ülésén 12.000 lej külön honoráriumot szavazott meg annak a 12 tisztviselőnek, akik a választási listákat összeállították.

— Kinevezés. A hivatalos lap ma Aradra érkezett száma közli, hogy Grideanu Victoria tisztviselőnőt az aradi rendőr-kvesztorához nevezik ki.

— Walder Béla — monacoi főkonzul. Budapestről jelentik: Érdekes kinevezésről ad hírt a budapesti hivatalos lap egyik legutóbbi száma. A lapban egy kormányzói kézirat jelent meg, amely közli, hogy Walder Béla budapesti lakosnak, aki Monaco kinevezett tb. főkonzulja, a kormányzó megadta a működési engedélyt Magyarországra területére. Walder Béla, mint ismeretes, aradi származású. Fia néhai Walder Gyulának, a volt Ipar- és Népbank elnökének, aki tavaly hunyt el Aradon. Walder Béla aki egyébként a Hazai Aruhitelintézet vezérigazgatója Budapesten, ilyenkor tagja lett az internacionális diplomáciai testületnek.

— Ut és hidjavítások Aradmegyében. A megye vezetősége ma ismét nagyobbarányú munkálatokra írt ki nyilvános árlejtést. November 18-án délelőtt 11 órakor árlejtést tartanak a Szöllös—Talpas közötti út javítására, amely körülbelül 270.000 lejbe kerül, a Kisjenő—Csermő közötti utjavításra, amely 500.000 lejbe kerül és a Capruta—Gurahont között lévő hidak javítására 250.000 lej értékben.

A finom harisnyákat

manapság csak LUX
al mossák.

Semmi sem olyan jó, mint a LUX, mert teljesen ártalmatlan a vékony selyemszála és alaposan tisztít. Tedd összes értékes mosnivalódat egy tál meleg Luxoklatba. Ezen krémszerű oldat, ahogy nem árt fehér kezidnek, úgy nem árt a legfinomabb szöveteknek sem. — Nem szabad a LUX-al dörzsölni. — Ismét és ismét nyomkodd a habot keresztül a szöveteken.

LUX — ot nem lehet kapni sehol sem kimerve, hanem csak eredeti csomagolásban.

Ára mindenütt:
Nagy doboz Lei 30.—
Kis doboz Lei 15.—

Kell és Krausznál generációk vásárolnak, köztudomásu miért?

— Megindult a bűnügyi eljárás Tuka büntársai ellen. Prágából jelentik: A Narodna Politika jelenti Pozsonyból, hogy Tuka volt büntársai ellen megindították a bűnügyi eljárást. Ezek Stöger Károly mérnök, Holányi Teréz, Tuka titkárnője, Weber Károly titkár és még másik öt személy, akik eddig nincsenek megnevezve.

— Halálozás. Pozsár Imréné, született Kovács Erzsébet, hosszas betegség után elhunyt. Temetése e hó 20-án délután 4 órakor lesz a Virág-ucca 1. szám alól az alsótemetőbe.

— A fascista összeesküvők a felebbezési bíróság előtt. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt a katonai felebbezési bíróság megkezdte a fascista összeesküvés elítélteinek felebbezési tárgyalását. Délben egy órakor az elnök a tárgyalást holnapra napolta el.

— A jövő héten döntenek a bírói kinevezések és áthelyezések ügyében. Bucurestiből jelentik: A legfőbb igazságügyi tanács a jövő héten összeül, hogy a bírói előléptetések és áthelyezések ügyében döntsön.

— Házasság. Molnár Erzsébet és Herczegh István, a Lomási Erdőipar r.-t. mérnöke, e hó 20-án délután 1 órakor tartják esküvőjüket az ág. hitv. evangélikus templomban. (Minden külön értesítés helyett.)

— Rendőri hír. A negyedik kerületi rendőrségen tegnap megjelent Vulcu János Str. Colonel Paulian (Fábián László-ucca) 10. szám alatti lakos és elmondotta, hogy egy nagyobb értéket képező asztal tűnt el lakásáról, amelynek ellopásával özv. Rácz Gyuláné Piata Stefan cel Mare (Béla-tér) 10. szám alatti lakosnőt gyanúsítja. A nyomozás megindult.

Gyilkolt, mert gyávának csufolták.

Egy tizenhét éves inasgyerek megölt egy hetven éves asszonyt.

Prágából jelentik: Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Budweisben meggyilkoltak egy 70 éves öregasszonyt. Ma megjelent a rendőrségen Kreindl Szaniszló 17 éves inasgyerek és bevallotta, hogy a gyilkosságot ő követte el. A fiatal gyilkos elmon-

dotta, hogy azért követte el a rémtettet, mert barátai állandóan gyávának csufolták. Előbb egy kisfiút akart megölni, de azt nem tudta a sötét utcába csalni és azután határozta el, hogy az öregasszonyt öli meg.

Menyasszonyi kelengyékét

finom kiviteiben, megbízható
jó anyagokból ajánlunk szolid
árak mellett

Ruttkay & Botye

speciális vászonnemű
üzlet Arad.
megyeházzal szemben

— Új városi állatorvos. Az interimár-bizottság mai ülésén tudomásul vette, hogy a földművelési- és állategészségügyi miniszterium kinevezte városi állatorvosnak dr. Armbruster János állatorvost, aki tegnap átvette hivatalát.

— LE AKART MONDANI A GÖRÖG ALLAMFŐ. Athénből jelentik: Az Esterani jelentése szerint Konduriotis államfő Venizelossal közölte lemondási szándékát. Venizelosz felkérte az államfőt, hogy szándékát egyelőre ne hajtsa végre és a rábeszélése Konduriotis hajlandónak nyilatkozott, hogy még egy darabig hivatalában marad.

— A köztisztviselők vasúti jegykedvezménye. Bucurestiből jelentik: A közlekedésügyi miniszter elhatározta, hogy a köztisztviselők vasúti jegykedvezményére vonatkozólag új tervezetet készít.

— Brázya kegyelmet kapott. Timisoaráról jelentik: Emlékeztet még a közönség előtt Brázya Emil temesvári újságíró bűnpöre, akit azzal vádoltak, hogy Weissenburger Ferdinánd és Bohus Zsigmond báró Aradon történt incidensből kifolyólag megjelent a Bánáti Bankegyesület timisoarai intézeténél és kijelentette, hogy ha nem fizetnek neki huszezer lejt, megírja az aradi esetet. A bank titkária feljelentette Brázyát, akit Plank Frigyes detektívönök letartóztatott. Brázya a törvényszéki tárgyaláson tiltakozott a vád ellen, azonban a törvényszék három havi fogházbüntetésre ítélte. Felebbezés folytán az ügy a tábla elé került, ahol a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy jelen esetben helye van az amnesztia alkalmazásának és Brázya büntetését elengedte.

— Katonai összeírás. Az aradi rendőrség katonai ügyosztálya közli, hogy november 2-án a városházán az 1909., 1910., 1911-es sorkötelesek központi összeírása lesz, vagyis mindazok, akik eddig még a kerületeknél nem jelentkeztek, jelentkezzenek. Még pedig 2-án az A—D, 4-én E—Y, 5-én K—M, 6-án N—S, 7-én Sz—Z-ig terjedő kezdőbetűsök. Akik nem aradiak, azok hozzák magukkal keresztlevelüket, hozzanak egy kérvényt, amelyben kérik a nyilvántartásukat, továbbá egy bizonylatot, melyből kitűnik, hogy mióta tartózkodnak Aradon.

— Eltelték egy gépipari tisztviselőnőt Aradon. Az aradi törvényszék mellett működő fegyelmi bizottság Orezeanu Romul törvényszéki elnök vezetésével ma ítélkezett egy gépipari tisztviselő ügyében, akit különböző szabálytalanságok elkövetésével vádoltak. A bíróság bűnösnek mondotta ki a tisztviselőnőt, akit husznapi fizesének elvesztésére ítélte.

— Házvétel. Kallós József vegyész megvásárolta Póhm János Calea Banatului (Asztalos Sándor) uccai egyemeletes házát. A vételár 840.000 lej volt.

— Ítélet a nagyiratosi gyilkosság ügyében. Ma hirdette ki az aradi törvényszék a nagyiratosi gyilkosság ügyében az ítéletet. Fodor István, Fodor György és Kurucz György nagyiratosi gazdálkodók 1928. szeptemberében a korezmában mulattak. Fodor István ott összeveszett Horvát Antal gazdálkodóval és verekezés közben Horvát egy üveggel fejbévágta Fodor Istvánt, aki erre Horvátot leszúrta. A törvényszék Fodor Istvánt egy évi fogságra ítélte az enyhítő körülmények figyelembevételével, míg Fodor Györgyöt és Kurucz Györgyöt íhmentették a vád alól.

— Új autobus-váróterem a Pécskai-úton. A városi gépipar igazgatósága ma elkészítette a terveket egy új autobus-váróterem felállítására. A betonból készült várótermet a felső temető felé vezető úton állítják fel, a Pécskai-úton. Az építési költségek körülbelül 25.000 lejt tesznek ki.

— **Hangos jelenet a Weitzer-uccában.** Ma este nyolc óra után a Bratianu (Weitzer János) uccában járókélok nagy lármára lettek figyelmesek. Az egyik ház emeleti ablakából egy nő kiáltott segítségért. — Segítség, véresre vernek — kiáltozta. A kérdéses lakásban — értesülésünk szerint — családi jelenet zajlott le, amelynek végül a férj két barátja, aki történetesen arrajárt s felszaladt a lakásba, vetett véget. A hangos botrány nagy tömeget csődített a ház elé.

— **Aki a vagyonát a pupijában hordta.** Madridból jelentik: Malorcában meghalt egy pupos ember, aki koldulással kereste kenyerét. Most halála után kiderült, hogy pupja tulajdonképpen álpup, a mely egy zacskóból állott és ebben a zacskóban 10.000 megtakarított dollárját őrizte. Otthon szegényes lakásán pedig nagyértékű ékszereket tállaltak.

— **Az ezer csoda bankettje.** Newyorkban az Amerikai Intézet nemrég bankettet rendezett, amelyen a tudomány legújabb csodáit mutatják be. Bemutatták az alfa hormonnak, amelyet ezer marha agyvelejéből nyertek, egy cseppjét, továbbá mesterséges villámokat, kalászból készült papirost, továbbá ásványöt-vözeteket, amelyek majdnem a gvémani keménységével bírtak. Az ezer csoda közt különös szenzációt keltett egy mérőkészülék, a mely a hőugarak minimumát — például az ember elpirulásakor mutatózó hő — jellegyezte egy filmszalagon.

• **7 tizoldalas szines Garabonciás ára 6 lej.** Ezért az árért Erdély egyetlen nívós vicclapja ötletes, humoros és satirikus írásokat és gazdag vicccanyagot hoz. A Gara Akos szerkesztésében megjelenő kitűnő vicclap kiadóhivatala: Cluj-Kolozsvár, Str. Saguna 8. Előfizetési ára: félfévre 80, egyévre 140 lej, 6 leiert mindenütt kapható.

— **Áramszünetelés.** A villanytelep közli, hogy vasárnap, e hó 20-án az áramszolgáltatás, vezetékjavítás miatt szünetelni fog. A földalatti kábelhálózat mentén délelőtt 9—11 óra között, A Maros-folyó mentén Scavola (Hajó)-, Cercetasilor (Szent Pál)-, Seminarului (Sina)-, V. Stroiescu (Teleky)-, és Calca Saguna (Varjassy Lajos)-uccák által határolt részen, reggel 7 órától délelőtt fél 12 óra között, A Pernyáiban délelőtt 11 órától délután 2 óráig.

— **A Nyugat október 16-1 száma** megjelent. Gazdag tartalmából kiemeljük Földi Mihály „Magyar író napjai” c. rovatát, Farkas Zoltán Fáy Dezsőről írt tanulmányát, Németh László Pap Károlyról írt cikket, Kassák Lajos a német háberus regényeket veszi sorra, Schöpplin Aladár „Ady és a konzervatív kritika” címen írt, azután Molnár Ferenc és Bajor Gizi művészetét méltatja. Marczall Henrik és Rabinovszky Márius cikke teszi teljessé a szám kritikai részét, és szépirodalmi részében Szabó László, Szép Ernő, Illyés Gyula és Kovács Mária írásait találjuk. A szám ára 60 lej, negyedévi előfizetés 300 lej. Főbizományos: Pallas, Cluj, Strada I. Ratiu A.

Egyetemi hallgatók tüntetése Budapesten.

Garami és Buchinger hazatérése és a szociálisták ellen tüntettek a főiskolások.

Budapestről jelentik: A keleti pályaudvaron az egyetemi hallgatók nagy csoportja hatalmas tüntetést rendezett a déli bécsi gyors beérkezése alkalmával, abban a hiszemben, hogy Garami és Buchinger szintén a vonattal jönnek. A tüntetők a gyors érkezésekor többszáz főre szaporodtak és „abcug Buchinger, abcug Garami!” kiáltásokkal tüntettek. A tüntetőket a rendőrség feloszlatta.

A diákok azonban újra összeverődtek és a főváros uccáin „le a szociálistákkal!” kiáltásokkal tüntettek. A rendőrség ismét szétszálta a tüntetőket, akik többszöri feloszlátás után a köruton gyűltek össze és Az Est, valamint a Népszava kiadóhivatalai előtt tüntettek. A tüntetés egyébként minden komolyabb incidens nélkül ment végbe.

Zsarolás miatt őrizetbe vették az Andrényipezsgőgyár cégvezetőjét.

Agoston Zsigmond 68.000 lej erejéig meg akarta zsarolni Burza Cornel aradi vasnagykereskedőt. — **Hogyan fogták el Agostont.**

(Arad, október 18.) Ma délelőtt rendkívül érdekes ügyben történt feljelentés az aradi rendőrségen amelynek kapcsán a rendőrség bünyügyi osztálya őrizetbe helyezte Agoston Zsigmond volt aradi anyakönyvvezetőt, az Andrényipezsgőgyár jelenlegi cégvezetőjét. Az ügy részletei a következők:

Agoston Zsigmond tegnap levelet küldött Burza Cornel aradi vasnagykereskedőhöz, amelyben arra kérte, hogy sürgős ügyben keresse fel irodájában, mert a legutóbb letelepített vasuti sikkasztással kapcsolatosan fontos közlendői vannak. Burza Cornel nem ment el és Agoston tegnap két ízben látogatta meg Burzát. Először délután négy órakor, másodszor éjjel tizenegy órakor és

hatvannyolc ezer lejt követelt Burzától azzal a fenyegetéssel, hogyha nem fizet, egy kolozsvári lapban leleplezi Burza szerepét a vasuti visszaélésekkel kapcsolatban.

Burza elutasította Agostont és ma reggel fölkereste dr. Moga Romulus rendőrkezeset, akinek előadta az ügyet. A kezes azt ajánlotta Burzának, hogy hívja lakására Agostont és szívesen egyezzen bele a követelés teljesítésébe. Egyben megbízta Detesan János komisszárt, hogy álljon lesben a szomszéd szobában és kellő időben tartóztassa le a zsaroló tisztviselőt.

Agoston Burza hívására ma délelőtt tizenegy órakor megjelent Burza lakásán és előzőleg Detesan komisszár a szomszéd hálószobában helyezkedett el. Rövid tárgyalás után Burza előre megjegyzett negyvennégy darab ezrest számolt le Agoston Zsigmondnak, aki az ezreket irattáskájába helyezte és távozni készült, amikor előlépett Detesan komisszár és a tisztviselőt letartóztatta. Fölkísérték a rendőrségre, jegyzőkönyvet vettek föl és megindult ellene az eljárás.

Méregtelenítették a morfiomot, kávét és nikotint

Egy hamburgi orvos korszakalkotó találmánya. — **Ártalmatlanná tette a bódítószereket, melyek azonban hasznos tulajdonságaikat megtartják.**

Berlinből jelentik: Nemrégiben nagy feltűnést keltett a tudományos világban az a hír, hogy dr. Hans Much hamburgi professzornak sikerült a morfiomot, a kávét és a nikotint méregteleníteni. A hamburgi tanár felfedezése korszakalkotó dolog. Dr. Hans Mucknak ugyanis sikerült bizonyos állati és növényi testekből előállított anyagokkal, mindössze két cseppnyi mennyiséggel, körülbelül 100 köbcentiméternyi igen erős mokka kávét méregteleníteni, oly módon, hogy ezáltal a kávé semmit sem veszített aromájából, sőt felélénkítő hatásából sem. Ugyanígy sikerült neki

a morfiumból kivonni a méréganyagot. Az így ártalmatlanná tett morfiom azért kiváló fájdalomcsillapító szer,

csupán azt a kényeztetést nem idézi elő, mint a mérges morfiom, ami miatt sokan a morfiomszenvedély rabjaivá lesznek.

A hamburgi tanár most élő növényeken folytatja méregtelenítési kísérleteit, amelyek sikerrel kecsegtetnek. Így dr. Hans Much nem a mérge elvonásával, hanem bizonyos anyagok hozzáadásával tudta semlegesíteni egyes növények, illetve abból előállított szerek mérgező hatását.

Ahol nem lelkesedtek a Zeppelinért.

Bucurestiből jelentik: A Lupta szerint nem felel meg a valóságnak, mintha a Zeppelin látogatása nagy lelkesedést idézett volna elő Romániában, sőt ennek éppen az ellenkezője az igaz. A német léghajó megjelenése a háború borzalmaira emlékeztette Bucuresti lakosságát és ez a visszaemlékezés koránt sem volt lelkesítő a Zeppelin irányában.

Tavaszig vizsgálati fogságban maradnak a Müller-ügy gyanúsítottjai.

(Arad, október 18.) Az Aradi Közlöny jelentette elsőnek, hogy a temesvári Procuror General ehendelte Cusman Nicolai subinspektornak, Becher Manó és Balog Sándor volt vasuti tisztviselőknél újabb letartóztatását, akiket azzal vádolnak, hogy részesei voltak a Müller-féle vasuti panamának, de néhány heti vizsgálati fogság után a vizsgálóbíró ideiglenesen szabadlábra helyezte őket. A temesvári utasítás alapján mindhárom gyanúsítottat ismét letartóztatták és azóta vizsgálati fogságban ülnék. Cusman, Becher és Balog újabb szabadlábra helyezési kérvényt adtak be, amit azonban az aradi törvényszék vádtaácsa elutasított. Ezen határozat ellen a táblai vádtaácshoz felebbezték, ahol tegnap foglalkoztak ügyükkel. A vádtaács azonban elutasította Cusmanék felebbezését és megerősítette mindhármuk ellen a vizsgálati fogság elrendelésére hozott határozatot. Ma érkezett meg hivatalosan a temesvári tábla értesítése, amit délelben közöltek a három gyanúsítottal, kik most továbbra is vizsgálati fogságban maradnak.

A Müller-féle panama ügyében egyébként tovább folyik még a vizsgálat. A legutolsó napokban újabb súlyos bizonyítékok merültek fel valamennyi letartóztatott tisztviselő bűnössége mellett. A vizsgálat azonban még sokáig el fog húzódni és így tavasz előtt semmi esetre nem kerülhet sor ennek a nagyszabású büntpernek a főtárgyalására és addig előreláthatólag valamennyi gyanúsított vizsgálati fogságban marad.

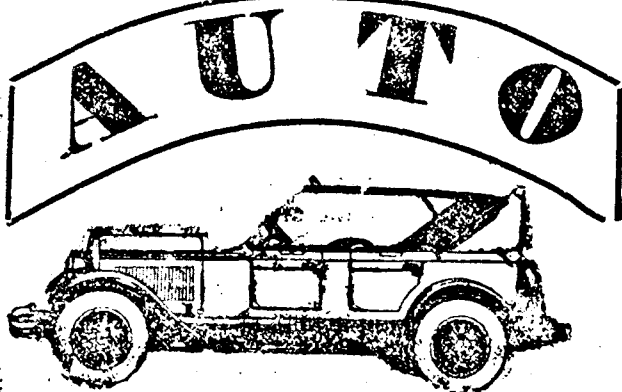
STALIN SULYOS BETEG.

Stalin, az orosz kommunista párt vezetőjének, Oroszország diktátora, idegbajban súlyosan megbetegedett és jelenleg egy Moszkva melletti sanatóriumban fekszik.

Gyilkosság gyanúja miatt letartóztattak egy lengyel grótot.

Palotája előtt találták holtan barátnőjét.

Varsóból jelentik: Az elmúlt éjjel Roniker gróf palotája előtt az uccán járókélok egy halott nőt találtak. Mint megállapították, a halált mérgezés okozta. A holttestben felismerték Narkievic Jadviját, aki a gróf kedvese volt. A személyazonosság megállapítása után a rendőrség behatolt a palotába, ahol a háziur vendégeivel, fiatal arisztokratákkal és fiatal nőkkel mezitelenül, ittasan, hevert apamlagokon, a társaság másik része pedig vadul táncolt a gramofonzenére. Roniker grótot gyilkosság gyanúja miatt őrizetbe vették.

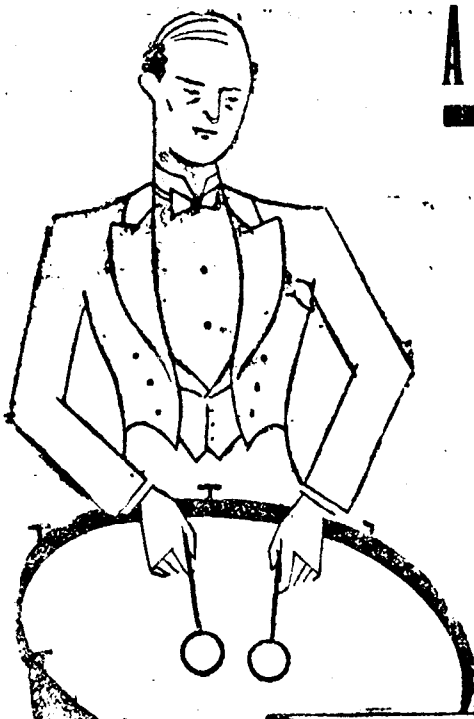
A 23. párisi Automobilszalón.

A francia autóipar nagy fejlődése. — Nyolc-hengeres kocsik előtérben.

Párisból jelentik: A huszonharmadik párisi Automobilszalón ép olyan nagy eseménye az egész európai automobilizmusnak, mint az eddigiek. Alig egy félórával a Szalón megnyitása után már egy talpalatnyi hely sem volt a Grand Palais körül, az első pillanatban, a mint az ember végigjár a kiállításon, nem is jut eszébe a kiállítás méltatása az új eredmények szerint, annyira elfoglalja a kiállítás gazdagsága és fénye. A párisi Szalón vezetőpozíciót élvez a világ automobilizmusában és ezt a pozíciót sok körülmény szerencsés összetalálkozásának köszönheti. Ilyen: a hely nagyszerűsége, ilyen: az a tény, hogy a párisi Szalón időrendben többnyire az első a hasonló európai kiállítások között, ilyen: az a tény, hogy a remek organizáció kiemelkedő társadalmi eseménnyé teszi; de a legnagyobb részt a francia autóipar járul hozzá ahhoz, hogy a Szalón ilyen nagy esemény, a francia autóipar, amelynek kultivált izlése mindig újat és újat hoz, amely technikai vonatkozásokban is hihetetlenül gazdag, új inspirációkban, kezdeményezésekben, ötletekben — ha ezeket az üzleteket aztán nem egyszer más országbeli szakemberek fejlesztik, gyümölcsöztetik és érvényesítik is tovább.

Az autóipar dédelgetett kedvence Francia országnak és csak látni kell a kiállításon is, a franciák arcán a lelkesedést, ahogy a francia márkákat csodálják. Amerikán kívül talán sehol sem ismerik fel annyira az automobil fókuszáló nemzetgazdasági jelentőségét, mint Franciaországban. De hogyha a franciák anynyi elégedettséggel nézik saját márkáik fejlődését, nem kis éleslátással ítélik meg a külföldi konkurenciát, elsősorban Amerikát. Azt mondhatni, hogy a párisi Szalón is nagyban, egészen egy nagy ügyességgel és lendülettel vezetett küzdelem, egy óriási pozícióharc Franciaország és Amerika közt, mely ezen a hadszíntéren természetesen nem dől el, de a melyből néhány év múlva az egyik fél győztesen kerülhet ki. A kiállított automobilmárkák fele francia. Milyen ennek az ötven százaléknak az üzleti kiállítása? Ha erre a kérdésre akarunk felelni, elég arra utalni, hogy három francia márka 75 százalékát tölti be az egész franciaországi termelésnek; a hét legelterjedtebb márka: 90 százalékát. Ami a Szalont az első pillanatban jellegzetessé teszi, az az, hogy teljes hiányát látjuk minden ugynevezett extravaganciának. „C'est un salon de bon sens” mondják, egy Szalón, amely azt mutatja, hogy az automobilkonstrukció a racionalizálás útján van. A nagy konstruktörök eltekintenek az új modellek kialakításától és a részleteket fejlesztik. A nagy szériák gyártása újításokra kész, míg a tökéletesen új megoldásokkal legfeljebb olyan márkák jönnek, amelyek a nagyközönség előtt nagyjában ismeretlenek.

Szemben a múlt esztendővel, a nyolchengeresek pozíciója megint nagyon megerősödött. A Szalón első szériája, amely 13-ig van nyitva, kizárólag turakocsik számára van fenntartva. Összesen 105 automobilmárka szerepel és pedig mintegy 50 francia, 30 amerikai, 9 német, 7 olasz, 4 angol, 3 belga, 1 osztrák és 1 cseh. A motorkocsik a második szériában jönnek, a kiállításnak ez a része október 23-tól november 3-ig tart, harmadik szériaként teherautók fogják megőrizni a Palaszt.

**A legrégebb tapasztalat —
a legmodernebb szerkezet!**

+ Hans Stuck és Rudolf Runtsch győzött a zirlbergi hegyiversenyen. Innsbruckból jelentik: Vasárnap rendezte a tiroli automobilklub hetedik zirlbergi versenyét, melyen Hans Stuck 3 perc 26 mp. idővel új pályarekordot állított fel. A motorkerékpárok legjobb idejét Runtsch futotta 3 perc 45 mp. idővel.

+ Az autó fékjének ápolása. Az automobilisták legnagyobb része tudja, hogy a forgalomba kerülő gépkocsik legtöbbször a fékek nincsenek tökéletesen szabályozva, aminek következtében a kocsik jóval hosszabb fékutat igényel. Csodálatos, mennyire elhanyagolják a fék ápolását általában, holott a fék éppen az, amelytől sok esetben a kocsiban ülők egészsége és élete, de nem ritkán a kocsik előtt haladóké is függ. Amíg az automobil külsejére mindenütt vigyáznak, minden gyár azt ambicionálja, hogy motorja és tengelyszerkezete minél tökéletesebb legyen, a fékek kevésbé törődik. Amerikában a fékek folytonos figyelemmel tartása és utánaszabályozása szinte magától értetődő, aminek oka az, hogy az ottani rendőrség is nagy súlyt helyez erre az alkatrészre. Amerikában éppen nem ritkaság, hogy a közlekedési rendőr az utcán megállítja azt a gépkocsit, amelynek fékét gyanusnak találja. Ott mesélik az is, hogy a közlekedési rendőr maga ül az ilyen kocsin a volán mellé és rövid úton igyekszik arról meggyőződni, hogy a fékek hogyan működnek. A fékre ajánlatos volna itt is nagyobb gondot fordítani, mivel majdnem minden súlyosabb balesetnél azt halljuk, hogy a baleset elkerülhető lett volna, vagy legalább is nem járt volna olyan súlyos következményekkel, ha a kocsin a fékek rendben lettek volna.

+ Négyezer lóerős versenykocsi. Wolverhamptonban már építik azt a kocsióriást, amelyen Kaye Don jövő év februárjában meg-

A mély hang teszi kellemessé a zenét!

A világhírű Arcophon hangterjedelme 7½ oktáv: azért hallja az „Arcophon”-nál az emberi hangot éppen olyan tisztán, mint minden egyes hangszer jellegzetes hangszínezetét.

Minden rádióüzletben kapható!

**A kedvelt
néphangszóró**

az

„ARCOPHON 4”

fogja kísérelni a daytoni parton a sebességi világrekordot megdönteni. A kocsi szerkezetét, természetesen a legnagyobb titokban tartják. Egyes részletek azonban mégis kiszivárogtak. Kaye Don kocsiját a Sundeam-gyár készíti s ez két motorral lesz felszerelve, amelyek összesen négyezer lóerőt fognak kifejteni. Ezeket a hatalmas, 24 hengeres motorokat olyan kocsira szerelik, amely nem lesz nagyobb, mint egy közönséges családi autó, ellenben jelentékenyen alacsonyabb lesz annál. A kocsi karosszériája Kaye Don nagyságához fog illeszkedni és áramvonal alakú lesz. Abban reménykednek, hogy sikerülni fog a kocsival 400—500 kilométeres sebességet elérni. Ez nem is látszik lehetetlennek, ha meggondoljuk, hogy Segrave híres „Arany Nyíl” kocsija „csak” 1000 lóerős volt.

+ Emelkedőben Európa automobilexportja. Az Egyesült-Államok autóiportja az utóbbi időben jelentősen felemelkedett. A folyó év első felében 2,638,264 dollár értékű autók vittek be az Egyesült-Államok területére, holott a múlt év első felében csak 1,427,161 dollárt, míg 1927. év első felében 988,108 dollárt képviselt az amerikai autóbévitel.

Hütlenségek miatt...

Rendelkezési állományba helyeztek egy kisjele női pénzügyi tisztviselőt.

(Arad, október 18.) Érdekes rendelkezési állományba való helyezést közöl a Monitorul Oficial ma Aradra érkezett száma. A hivatalos lap közli, hogy a pénzügyminisztérium 153.199. számú határozatával rendelkezési állományba helyezi Ursu István pénzügyi tisztviselőt, aki az aradmegyei Chisineu (Kisjenő) községben teljesített szolgálatot. A rendelkezési állományba való helyezés indoka az, hogy a tisztviselő hűtlen kezelést követett el és meghamisította a nyugtákról szóló regisztereket.

A szerkesztésért felelősen
SALGÓ HENRIK
(tel.)

IPAROSOTTHON. Vasárnap, október 20-án este 9-kor nagyszabású

műsoros estély.

Operaszíndarabok, chasonettek, kuplók, calluser, zokó- és apasztáncok, klasszikus zongoraszóló. — Színre kerül:

Lord. Vigjáték. Főszerepben Dénesi Károly, egy farkaskutyával. Belépődíj nincsen. Terített asztalok. Műsor után tánc.

A város képtelen elvállalni az egészségügyi intézmények fentartását.

Dr. Lutai a jövő héten Bucarestbe utazik a kórházak átvétele miatt.

(Arad, október 18.) Megirtuk hogy a város főorvosi hivatalához a napokban rendelet érkezett az egészségügyi miniszteriumból, amely közli, hogy január elsejétől kezdve a megyei kórház, a szülészeti klinika, valamint a gyermekkorház összes személyi és dologi kiadásai a város és megye terhére mennek át és ezért felszólítják a várost, vegyen megfelelő alapot fel 1930. évi költségvetésébe erre a célra. Ez minimálisan számítva, hét és fél millió lejes költségöbbletet jelent a városnak és mint az előrelátható is volt, a város vezetősége nem hagyja Aradot ilyen jelentékeny összeggel megterhelni.

Az ügyet ma vette tárgyalás alá a város interimár-bizottsága, amely kimondotta, hogy tudomásul veszi ugyan a miniszteri rendeletet, azonban nem ismeri el törvényesnek és ezért megfelelő lépéseket tesz Bucarestben arrafelé vonatkozólag, hogy azt vonják vissza. A város nem vehet magára ilyen nagy terheket akkor, amikor kiadásai amúgy is megszorítottak és

a bevételeit a miniszterium csökkentette. Az egészségügyi intézmények fentartása az államot terheli és ezt a terhet a város vezetősége nem veszi át. Lutai Cornél dr. elnök a jövő héten amúgy is Bucarestbe utazik hivatalos ügyek elintézésére és ez alkalommal a miniszteriummal is eljár a kórházak kérdésében.

A kórházakkal kapcsolatosan szóba került az egészségügyi intézményeknek fűvel, vízzel, gázzal és villanyárammal való ellátása is, amelyet — mint ismeretes — a miniszterium szintén a városra és megyére hárított át. Ebben az ügyben a napokban bizottság száll ki annak megállapítására, mennyire van az egészségügyi intézményeknek feltétlenül szükségük. A bizottság tagjai a város részéről dr. Velcsó Gyéza helyettes elnök és Muresan János főmérnök, a megye részéről Chirilla Iusztin és dr. Popovici Sever megyei permanens-bizottsági tagok.

KÖZGAZDASÁG.

Csak egészséges hus szállítható Aradváros területére.

Szigoru intézkedések. — Új rend lép életbe holnap a városi vámosknál

(Arad, október 18.) A megye területén dúló állatvésszel kapcsolatosan Aradváros vezetősége a mai napon szigorú intézkedéseket léptetett életbe, hogy a város területére csak egészséges hus kerülhessen. Elsősorban megtiltotta az aradi mészárosoknak, hogy a városon kívül vágassák le állataikat s kötelezővé tette, hogy az aradi vágóhidon történjen a vágás, ahol megfelelő műszerekkel meg tudják vizsgálni a húst. Egyben kimondotta, hogy a vidékről Aradra behozott húst szintén a vágóhidra kell szállítani, ahol megvizsgálják.

A vidékről beszállított husnál a kontroll a vámosokat illeti meg. Ha a város különböző

vámjainál húst hoznak be, az illető, aki beszállítja az árut, köteles magát igazolni és egyben pénzbeli garanciát letenni a vámnál. A vámos telefonon értesíti a vágóhidat. Ha a husvizsgálat megtörtént, az illető a vámnál hazafelé menet visszakerül garanciáját, ha azonban kikerülték a vizsgálatot, az illető elveszti a garanciát és eljárás indul meg ellene kihágás címen. A rendelkezést ma este tárgyalta az interimár-bizottság, amely teljes egészében elfogadta, úgy hogy már a holnapi naptól fogva életbe lép az új rend, amelynek célja, hogy csak egészséges hus kerülhessen Aradon forgalomba.

— ZÜRICHBEN NYITÁSKOR ÉS ZÁRLATKOR IS, 3.08 A LEJ.

— Bucaresti-tőzsdezárlat. Devizák: Páris 6.59.25, Berlin 40.03, London 816.70, Newyork 167.32, Milánó 8.78.50, Zürich 32.44.50, Prága 4.97 és egynyelvad, Bécs 23.59, Budapest 29.28, Varsó 18.95. Valuták: Márka 39.95, sterling 813, francia frank 6.59, svájci frank 32.40, olasz lira 8.78, dollár 165.75, osztrák schilling 23.78, magyar pengő 29.40, csehszlovák korona 4.92.

— Hogyan védik a spanyol valutát. Madridból jelentik: A spanyol kormány az utóbbi időben rendkívül élénken foglalkozik a peseta teljes stabilizációjának problémájával és különböző rendszabályokat léptet életbe az ország valutája megvédésének érdekében. Az utóbbi időben ugyanis úgy Spanyolországban, mint a nemzetközi piacon bizonyos kedvezőtlen híresztelések kerültek nyilvánosságra a spanyol gazdasági helyzet viszonyai felől, mely híresztelések nagymértékben járultak hozzá a peseta utóbbi időben tapasztalt áreséséhez. A spanyol minisztertanács mindenképpel a legerélyesebb megtorló intézkedésekre határozta el magát e hírek terjesztői ellen. Ezenkívül elhatározták, hogy a jövőben egy hivatalos árfolyamellenőrző bizottság kezd meg működését, mely szigorúan fog őrködni a peseta belföldi és külföldi kursusa felett. Ezekkel az intézkedésekkel kapcsolatban a spanyol jegybanknál is érdekes változásokat vittek keresztül. A spanyol jegybank vezetője, Vergara, ugyanis már régebben lemondott és a kormány most ezt a lemondást el is fogadta és a király a jegybank vezetőjévé Figuerast, a spanyol pénzügyi élet egyik vezetőegységét nevezte ki.

— Érdekes franzakciók az osztrák sajtóban. Bécsből jelentik: Az osztrák sajtóban igen érdekes átcsoportosítások történtek, illetve állanak küszöbön. Mint ismeretes, az Elberüh-konzern lapjai, a Wiener Allgemeine Zeitung és a Mittag-Zeitung már régebben nem a legrözsásabb anyagi viszonyoknak örvendtek. A kibontakozást végre úgy találták meg, hogy a szociáldemokrata Arbeiter Bank vette át a lapvállalatok finanszírozását és így a két, egykor liberális polgári lap száz százalékos szociáldemokrata orgánium lett. — A Bodencreditanstalt válsága szintén változásokat idéz elő az osztrák sajtóban. A Bodencreditanstalt által finanszírozott Steyer-mühl-lapok, nevezetesen a Neues Wiener Tagblatt és a Volkszeitung, a piacra kerültek. Különböző politikai csoportok igyekeznek megszerezni a két lapot, döntés azonban mind-ezideig még nem történt.

— Esik a kávé ára. Newyorkból jelentik: Braziliában igen nagyok a kávékészletek és az ültetvények növekedése következtében az eladatlan készletek a legközelebbi években előreláthatólag csak szaporodni fognak. A termelés emelkedésével szemben, a fogyasztás nem emelkedik, úgy, hogy már hónapok óta nagy nehézséggel jár az árak tartása. Most azután a forszírozott eladások következtében lezuhantak az árak és pedig elsősorban a newyorki kávétozsdén, ahol pánikhangulat közepette, a decemberi kávé ára 19 centről 17.25 centig ment vissza. A hamburgi kávétozsdén 10 nap alatt fontonként 10 pfenniggel olcsóbbodott a kávé, ámde ezek az árak sem élénkítették meg a keresletet. A brazil kávészindikátus, hogy a fogyasztást emelje, vilápropagandába kezdett és Páris, továbbá Berlin uccán már meg is jelentek a plakátok,

amelyek a brazil kávé fogyasztására szólították fel a közönséget. Ez a propaganda azonban egyelőre nem érezhető hatását és a szakemberek szerint a kávépiacon további áresésre lehet számítani, bár a braziliai szindikátus mindent elkövet, hogy megfelelő módon erősítse főkeérdekeltségét és legutóbb Lord D'Abernon-sal kezdett tárgyalásokat, hogy vállaljon további érdekeltséget a kávészindikátusnál. A lord legközelebb Délamerikába utazik, hogy tanulmányozza a helyzetet és döntsön a braziliai proposíciók ügyében.

— A CFR kötelező árfolyamokat állapított meg a külföldi valuták átszámítására. Bucarestből jelenti a Rador: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki a külföldi valuták átszámítására vonatkozólag s a következő kötelező árfolyamokat rendelte el az átszámítások kulcsaül: francia frank 7 lej, arany frank és svájci frank 30 lej, német márka 40 lej, osztrák schilling 24.30 lej, magyar pengő 30 lej, lengyel zloty 17.31 lej, cseh korona 5.20 lej, olasz lira 9.20 lej és dinár 3.10 lej.

— Placi árak. Tojás darabja 2.60—2.70 lej, sovány liba párja 250—300 lej, kövér liba párja 540—600 lej, sovány kacsapárja 140—160 lej, kövér kacsapárja 320—360 lej, csirke párja 70—90 lej, tyúk nagyság szerint párja 110—130 lej, tehénturó kilogrammjára 12 lej, juhturó kilogrammjára 48 lej, vaj kilogrammjára 100—120 lej, tejsót literje 8 lej, tej literje 7—8 lej, káposzta darabja 4—14 lej, burgonya kilogrammjára 3—4 lej, hagyma (köteg) 2—3 lej, foghagyma kötege 3—4 lej, alma kilogrammjára 6—12 lej, körte kilogrammjára 12—16 lej, szilva kilogrammjára 16 lej, szőlő kilogrammjára 8—14 lej. Gabonáarak: Buza 420—550 lej, árpa 320—340 lej, zab 310—330 lej, tengeri 250—300 lej, rozs 350—360 lej métermázsánként.

Nem jött létre megegyezés a Rohan-ügyben.

A törvényszék dönt Rohan Demeter dr. csőd-tömeggondnok elmozdításáról.

(Arad, október 18.) Mai számában jelentette az Aradi Közlöny, hogy az aradi törvényszék október 24-ikére halasztotta dr. Rohan Demeter, a Palcu-féle csőd-tömeggondnoka ügyének fő tárgyalását. Palcu összes hitelezői a csődbejutott kereskedővel együtt kérték a törvényszéktől, hogy mozdítsa el dr. Rohan Demeter csőd-tömeggondnokot. A tárgyalást azonban elhalasztották, mert kilátás mutatkozott, hogy mégis sikerülni fog a megegyezésre alapot találni. Dr. Sarkady Dénes nagyváradi ügyvéd az összes hitelezők képviselője és dr. Hoffmann Lajos aradi ügyvéd Palcu Lázár megbízottja valamint a csődbejutott nagykereskedő tegnap délután hosszas tárgyalást folytattak dr. Rohan Demeter megbízottjaival és a megbeszélések olyan kedvező mederben folytak, hogy minden remény megvolt a békés megegyezésre.

Mára azonban az ügy újabb fordulatot nyert. A tegnapi tárgyalások dacára dr. Rohan Demeter olyan követelésekkel állott elő, amit nem lehetett teljesíteni és ezzel a békés megegyezés lehetősége megdőlt. Miután az egyezkedési tárgyalások meghiúsultak, Palcu és hitelezőinek képviselői szabad folvást engednek ennek az ügynek és így a törvényszék 24-én dönt afelől, hogy elmozdítja-e csőd-tömeggondnoki tisztéről dr. Rohant, aki ellen igen sok súlyosan terhelő vallomás hangzott el a fő tárgyalást megelőző vizsgálat folyamán.

Rádióműsor.

— Romániai idő. —

SZOMBAT, október 19.

Bucuresti. 17. Rádió-zenekar. (Műsorban Prigntal: Magyar dalok.) 18.15. Táncczene. 21. Színházi előadás közvetítése. 22.50. Hírek. — Berlin. 15. Gramofon. 17.05. Régi és új stílusa férfiak. 18.30. Vidám félóra. 19. Dalest. 21. Dajos Béla zene-kara. Utána 1.30-ig táncczene. — Belgrad. 13.40. Rádió-négyes. 18.30. Könyvi zene. 21. Govorov orosz muzika- és gitárművész hangversenye. 22.05. „A pupos“, egyfelvonásos. 22.50. Táncczene. — Pozsony. 13. Közvetítés Prágából. 13.15. Mezőgazdasági hírek. 13.30. Déli zene. 14.30. Magyar hírek. 18.30. Rádió-zenekar. 19.10. Közvetítés Brnóból. 20. Közvetítés Prágából. 23.20. Közvetítés Brnóból. 24. Közvetítés Prágából. — Leipzig. 13. Kétórás gramofon. 15.30. Ifjúsági barkácsoló óra. 17.30. Az Agunte-zenekar hangversenye. 19. Rádióbarkácsolás. 20.30. A gitár szerepe a száz évvel ezelőtti házi zenében. 22.10. Gramofonkabaré. 1.31-ig. Táncczene. — Milano. 18. Kvintett. 21.30. Hangverseny. 24.15. Könyvi zene. — Nápoly. 18. Hangverseny. 22.02. Berini: A költő és a kisasszony c. vigiátéka. — Róma. 18.30. Hangverseny. 22.02. A pénzügyorség zenekarának nagy hangversenye. — Wien. 12. A Corda-négyes hangversenye. 16.15. If-

jusági előadás: Schneewittchen című mesejáték. 17.45. A Beckenwald-zenekar hangversenye. 18.50. Ast Amita vonónégyes. 20. Alsóausztriai népdalok. 20.35. Alkalmi előadás. 21. Tarka képek az egykor vidám Bécsből. — Budapest. 10.15. Gramofonhangverseny. — 13. Déli hangszó az Egyetemi templomból és időjárásjelentés. 13.05. A m. kir. 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye. Vezényel: Fricssay Richárd zeneügyigazgató. 5. Pataky Mária dr. előadása: „Jegyzetek a német nőről.“ 5.45. Pontos időjelzés, időjárás és vízállás-jelentés, hírek. 6.10. A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánja. 7. Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. Vezényel: Bundschuh István karnagy. 7.50. A „Rádió Élet“ félórása. 8.15. Bodor Aladár vidám műveik. 8.45. Operettelőadás a Studióból. „A Cornevillei harangok“. Operett három felvonásban. Irta: Planquette. Rendezi: Hegedüs Tibor, a Vigszínház rendezője. Vezényel: Polgár Tibor karnagy. Utána kb. 11.25. Magyar Imre és cigányzenekarának hangversenye a Hungári-nagyszállóból.

VASÁRNAP, október 20.

Bucuresti. 21. Zongoraszólo. 21.45. Vasilescu érekesző hangversenye. 23.15. Hegedűszólo. — Berlin. 15.30. Régi muzsika. 16.40. Bécsi táncok zenéje. Majd a Dajos-zenekar táncczenéje. — Belgrad. 18.05. Cigányze-

ne. 21. A délszláv zene. 23.20. Orosz dalest. — Brunn. 17. Szórakoztató zene. 19. Német nyelvű ária-est. 20. Rádió-zenekar. 21.22. Kabaré. 22. Táncczene. 23.15. Kávéházi zene. — Katovice. 17. Népszerű hangverseny. Angol keringők. 20.10. Közvetítés Krakókból. 21.30. Hangverseny. 23. Közvetítés Varsóból. 24. Táncczene. Königsberg 16.40. Offenbach: „Eljegyzés lámpafény-nél“ c. egyfelvonásos operettje. 18. Másfélórás zene. 21. Hangverseny. 23.30. és 24. Táncczene. — Königs-wusterhausen. 22. Vidám 20 perc. 22.20. Ir népdalok. 22.40. Gitárhangverseny. — Milano. 21.30. Puccini: „Angélica nővér“ című operája, utána Romagnoli Alcesti (Euripides) zenés darabja. — Prága. 20.10. Mandolin- és gitárhangverseny. 21. Kabaré. 22. Hangverseny. 23.55. Kávéházi zene Brunnból. — Róma. 22.02. Hangverseny. Mulé József zeneszerző tiszteletére. Utána táncczene. — Wien 12.20. A bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. 17. Déltáni hangverseny. 19.35. Kamarazene. 21. A Dostal-zenekar hangversenye. — Budapest. 10. Újsághírek, kozmetika. 11. Egyházi zene és szentbeszéd az Egyetemi templomból. 12.15. Unitárius jte. tisztelet a Koháry-uccai templomból. 13.25. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 5. Rádió Szabad Egyetem. 8. Gramofonhangverseny. 8.50. Flóadás a studióból. Három egyfelvonásos. 10.50. Cigányzenekar hangverseny a Hungária nagyszállóból.

APRÓ HIRDETÉSEK.

GIF accumulatorok, elemek, zseb-lámpaégők lerakata **Uran-cégnél, v. Simonyi-ucca 19.**

ALKALMAZÁS.

KIFUTÓ LEÁNY. ki is bizonyítvánnyal rendelkezik, azonnal fölvetetik Salgóné bizományi üzlete Str. Horia 1. 1000

JÖLFÜZŐ szakácsnőt keresek november 15-re Eichner Ákosné, volt Verböcycucca 7. Jelentkezni délután 5-ig. 5470

LAKÁS.

FÖTÉREN kétszobából 2/3 helyiség azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

FÖTÉREN első emeleti három nagy szobából és előszobából álló helyiség, mely főleg üzleti célokra (irodának, divatszalonnak, szabóüzletnek stb.) rendkívül alkalmas, azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba fürdőszoba használattal kiadó. Str. Cri-san 5.

KÉT szoba, konyhás I-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

HÁROMSZOBÁS modern parkettás lakás kiadó. Bővebb felvilágosítást ad a háztulajdonos volt Thökoly-tér 9. 5472

KÉT vagy háromszobás elegáns butorozott lakást fürdőszobával keresek a belvárosban azonnalra. Ajánlatokat szíveségből továbbít Ablonczy garage. 5473

KÉT szoba, fürdőszoba csak magános urnak kiadó. Bővebbet Bul. Carol No. 37. a házgondnoknál. 5471

VÉTEL ÉSELADÁS.

VESZÉK MAKULATURAT ügyvédi és egyéb modáktól és hivataloktól. Kerpetlászó papírkereskedése. 28

VILÁGOS komplett jávorfa háló szoba 12.000 lejért eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5481

ZSURASZTAL, bundák, szőrmék, lábszák, empir stílu kandalaber, vitrin, komódok, gobelinek, képek, dísz tárgyak, antikórák, ebédlő és szalon berendezések, rézág, kararal márványszobrok, börgarnitúra, zongorák, Biedermayer szalonok, Biedermayer székek, ebédlő, perzsaszőnyeg, kis asztalkák, fal vitrin, asztalok, székek, storeok, függönyök, majolika tárgyak stb. eladók. Salgóné bizományi üzlete, Str. Horia 1. Neuman-palota. 1000

VILÁGOS háló és egy szalంగarnitúra olcsón sürgősen eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5480

NŐI TÉLIKABÁT divatos, alig használt, perzsalábbal dusan szőrmézve, olcsón eladó. General Dragalina (Apponyi) 16. II. em., ajtó 11. sz. 5469

TÖKMAGOLAJGYÁRTÁSHOZ 16 állapotban levő gépeket teljes felszereléssel megvételre keresek. Ajánlatok „Olajgépek“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kéretnek. 5463

IRATTÁRI szekrény háromajtós, magyar jogi könyvtár, írógép, íróasztal, eladók. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5479

TETŐFEDŐCSEREPET, használtat, épít olcsó árban keresek megvételre. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 280

Butorok részletre

kedvező fizetési feltételek mellett, készpénz árban.

GARAI, Arad, Piata Avram Ianou Cimre ügyelni! (Szabadság-tér) 10. szám.

Fontos autótulajdonosok részére.

„KATALYT“ autófűtő.

Hűtővíz befagyása kizárva. Láng nélküli fűtés.
Melegíti a kocsit belsejét. Füst nélkül, szagtalan.
Csekély üzemeltetés: óránként 25 bani.

Alkalmas kisebb hideg helyiségek hőmérsékletének szabályozására is (kamarák, klozett stb.)

Kérjen ajánlatot a „Wirtschaftsverband A. G.“ Medias. vezérképviselétől:

Keresünk mindenhol képviselőket magánfelek látogatására. 8028

Osztrák osztálysorsjáték

84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény.
A sorsjegyek fele nyer! Legnagyobb nyeremény esetleg

800.000 S =	20.000.000 L.
500.000 S =	12.000.000 L.
300.000 S =	7.500.000 L.
100.000 S =	2.500.000 L.
90.000 S =	2.250.000 L.
80.000 S =	2.000.000 L.
70.000 S =	1.750.000 L.
60.000 S =	1.500.000 L.
50.000 S =	1.250.000 L.
40.000 S =	1.000.000 L.

Sokszáz 30.000 20.000 10.000 8.000 stb. osztrák schillingnyeremény 6.000 5.000 4.000 3.000 lingben, összesen több mint 11 millió schilling = 280 millió lej. Az összes nyeremény levonás nélkül kiizettetik.

Az I. oszt. húzása már 1929. november 19. és 21.

A sorsjegyek ára: osztrák S 40 20 10
Lej Egész 1000 Fél 500 Negyed 240

Rendeljen azonnal! Fizetendő a sorsjegyek átvétele után.

Alser-Wechselhaus PAUL BJEHAVY

Wien, IX. Alserstrasse Nr. 22. 117

INGATLAN.

ELADO 530.000 le-ért új haz évi 100.000 lej jövedelemmel, 3 évi adómentességgel 230.000 lei teherrel, Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 5485

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál, ahol hosszú évtizedeken át nagy vevőkörrel rendelkező kelmeiesítő és itsztüüzlet volt, azonnalra kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában.

Legolcsóbb bérma-és alkalmi ajándékok

CSÁKY órás, ékszerész-nél Arad, a Luth. templ. szemben.

Spitz Tivadar

legolcsóbb napi ár mellett szállít vaggontételekben cser-, búkk- és gyertyánhasáb tűziját

Bu. Dragalina 26. Telef. 727.

Diana-fürdő

ujjonnan berendezve, egész nap nyitva. Leszállított fürdőáruk

Autógarageboxok

kiadók.

Érdeklődni:

Goldschmidt bankban, Str. Eminescu 4. 5478

Kifutó fiu

18-20 éves, 200 biciklivel kerestetik. Cimeket az Aradi Közlöny kiadójában.

Legjobb rádiókészülékek,

hangszorok, anódpiólok, alkatrészek stb. legolcsóbban és legkedvezőbb fizetési feltételek mellett kaphatók. Röntgen, Quarz, Diathermia szakszerű javítását felelősség mellett vállaljuk. 3841

SIRIUS elektrotechnikai vállalat. Arad. Str. Eminescu 1. (volt Deák Ferenc-u.) (Fehér Kereszt épület).